

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

02 / 2009

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

- 11. Pomer orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006. Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku pre údajný zaujatý prístup sudcov k veci. Procesné možnosti advokáta použiť podklady obvineného na podanie dovolania** - I. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestného poriadku“) sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámca tohto konania. Uplatnenie tohto inštitútu o vylúčení orgánov trestného konania preto prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takého vzťahu, resp. pomeru preukázaná. Nebude tomu tak vtedy, keď obvinený podá na sudcov konajúceho senátu, resp. na všetkých sudcov súdu prvého a druhého stupňa trestné oznámenie.
- II. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nebude naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter.
- III. Vzhľadom na to, že obvinený môže podať dovolanie v zmysle § 373 ods. 1 Trestného poriadku iba prostredníctvom obhajcu, nie je možné zákonné dôvody takto podaného dovolania meniť ani rozširovať na základe návrhu na podanie dovolania obvineným. Takéto podklady, prípadne návrhy na podanie dovolania môžu slúžiť obhajcovi iba ako podklad na podanie samotného dovolania, preto ani obhajca v dovolaní nemôže na takéto podklady odkazovať. 5
- 12. Vymedzenie trestného skutku v rozsudku. Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. 1) Trestného poriadku** - I. Skutok, ktorým sa obvinený uznáva za vinného musí byť v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého sa uznáva obvinený za vinného.
- II. Trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, (ďalej len „Trestného zákona“) sa dopustí ten, kto sa inému vyhráza usmrtením, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu. Ak má byť skutok uvedený v odsudzujúcom rozsudku právne hodnotený ako trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona, musí obsahovať aspoň jeden z alternatívnych znakov uvedeného trestného činu, t. zn. vyhrážanie sa inému usmrtením alebo ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to vzbudí dôvodnú obavu. Pokiaľ skutok neobsahuje žiadnu z uvedených alternatívnych foriem konania obvineného, ktoré charakterizujú objektívnu stránku skutkovej podstaty uvedeného trestného činu, je naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku lebo rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. 11

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 13. Náhrada nemajetkovej ujmy** - Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s článkom 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. 16
- 14. Vecné práva** - Dodatočné zrušenie na odbúdacieho titulu (príklepu) svedčiaceho v prospech vydražiteľa nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľností, ktorí ju získali v dobrej viere. 19
- 15. Zmluva** - Pokiaľ z výpisu z obchodného registra vyplýva určitý spôsob konania štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, treba ho dodržať nielen pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ale aj pri uzavretí zmluvy o budúcej zmluve (§ 50a Občianskeho zákonníka). Ak sa u obchodnej spoločnosti pre formu prejavu jej vôle v zmluve o prevode jej

nehnutelného majetku vyžadujú podpisy všetkých členov predstavenstva spoločnosti, takto ustanovenú formu prejavu treba dodržať nielen v samotnej kúpnej zmluve, ale aj v zmluve o budúcej zmluve (§ 50a Občianskeho zákonníka). 22

16. **Premičacia doba** - Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej preprave CMR nemá ustanovenia o uznám záväzku a jeho dôsledkoch. Otázku účinkov uznania záväzku z obchodného záväzkového vzťahu na plynutie premlčacej doby treba riešiť podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. 27
17. **Odmena správcu konkurznej podstaty** - Odmena správcu konkurznej podstaty sa nezvyšuje o daň z pridanej hodnoty. 29
18. **Náhrada vecných nákladov** - Písomné oznámenie skutočnosti majúcej význam pre konanie a rozhodnutie súdu nie je službou poskytovanou za odplatu. Oznamovateľ má právo na náhradu odôvodnených vecných nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti so splnením povinnosti uloženej mu súdom podľa § 128 O. s. p. Vecné náklady spravidla predstavujú výdavky oznamovateľa na materiál, poštovné, odmenu na mzdu príslušného pracovníka, prípadne výdavky na prevádzku technických zariadení za čas potrebný na zadováženie a spracovanie žiadanej informácie a pod. Súčasťou týchto nákladov nemôže byť zisk oznamovateľa. 32
19. **Udelenie azylu** - Problémy so súkromnými osobami nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu, pokiaľ politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi. 34
20. **Žiadateľ o azyl na mieste** - O žiadateľa o azyl „sur place“ (na mieste) ide vtedy, keď osoba, ktorá v čase odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti v krajine pôvodu. 38

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

11.

ROZHODNUTIE

I. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestného poriadku“) sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámca tohto konania. Uplatnenie tohto inštitútu o vylúčení orgánov trestného konania preto prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takého vzťahu, resp. pomeru preukázaná. Nebude tomu tak vtedy, keď obvinený podá na sudcov konajúceho senátu, resp. na všetkých sudcov súdu prvého a druhého stupňa trestné oznámenie.

II. Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nebude naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter.

III. Vzhľadom na to, že obvinený môže podať dovolanie v zmysle § 373 ods. 1 Trestného poriadku iba prostredníctvom obhajcu, nie je možné zákonné dôvody takto podaného dovolania meniť ani rozširovať na základe návrhu na podanie dovolania obvineným. Takéto podklady, prípadne návrhy na podanie dovolania môžu slúžiť obhajcovi iba ako podklad na podanie samotného dovolania, preto ani obhajca v dovolaní nemôže na takéto podklady odkazovať.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2008,
sp. zn. 2 Tdo 45/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného M. H., ktoré bolo podané proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2006, sp. zn. 2 To 99/2006.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo 14. júna 2006, sp. zn. 6 T 183/2005, bol obvinený M. H. uznaný za vinného z toho, že

1. dňa 6. septembra 2002 do 7.30 hod. a dňa 7. septembra 2002 v B., na N. a. g. L. S. č. X, nezisteným spôsobom vošiel do garáže budovy Fakulty telesnej výchovy a športu UK, z ktorej odcudzil osobné motorové vozidlo Škoda Felícia Combi, tmavomodrej farby s EČV: X. a výr. č. motora: X., s plnou nádržou benzínu, nabíjačku autobaterii a diaľkové ovládanie rampy na parkovisko, cestný bicykel červenej farby, stacionárny vysielateľ Alan, stacionárnu anténu Alan a potápačské plutvy Stratos, pričom na vozidle Škoda Felícia Combi, modrej farby s EČV: X. rozbil sklenú výplň trojuholníkového okienka pravých zadných dverí a poškodil lak na prednej kapote, čím poškodeným:

- FTVŠ UK, Bratislava, N. a. g. L. S. č. X., spôsobil odcudzením osobného motorového vozidla zn. ŠKODA Felícia Combi, EČV: X. s plnou nádržou benzínu škodu vo výške 147 913,- Sk, 1 ks nabíjačky autobaterii zn. Protest škodu vo výške 684,- Sk, diaľkového ovládania rampy na parkovisko Ruk škodu vo výške 175,- Sk, teda škodu v celkovej výške 148 722,- Sk,
- M. K. (zamestnancovi FTVŠ UK Bratislava) spôsobil škodu na odcudzených veciach: cestný bicykel červenej farby v hodnote 19 824,- Sk,
- Slovenskému Červenému krížu, Územný spolok Bratislava I, B., M. X., spôsobil škodu odcudzením vecí a to: stacionárneho vysielateľa ALAN v hodnote 1 610,- Sk, stacionárnej antény ALAN - teleskopická prúťová anténa v hodnote 578,- Sk a potápačských plutiev Stratos v hodnote 853,- Sk v celkovej výške 3 041,- Sk,
- PaedDr. A. L., CSc. (vysokoškolskému učiteľovi na FTVŠ), spôsobil poškodením jeho osobného motorového vozidla zn. ŠKODA Felícia Combi, modrej farby EČV: X. a to: rozbitím sklenej výplne trojuholníkového okienka pravých zadných dverí, laku na prednej kapote škodu vo výške 4 668,- Sk, teda poškodeným pôsobil škodu v celkovej výške 175 255,- Sk;

2. dňa 24. júla 2002 v čase od 8.00 hod. do 10.00 hod. vykonal v obci L. krádež vlámaním do rodinného domu č. X. poškodenej A. Š. tým spôsobom, že za použitia nezisteného predmetu vytrhol z rámu okna priklincovaný drevený rám so sieťkou proti hmyzu, cez otvorené okno vošiel do domu a zo spálne domu následne odcudzil veci zo

žltého kovu a to 4 náramky, 1 náhrdelník, 12 prsteňov, 1 pánsku obrúčku, 4 páry náušnic, 2 privesky na retiazku, 2 detské retiazky, čím poškodenej A. Š. spôsobil krádežou vecí škodu vo výške 116 500,-Sk;

3. dňa 24. septembra 2004 v čase približne od 13.45 hod. do 14.30 hod. v N. D., v blízkosti II. Základnej školy vlákal do svojho osobného motorového vozidla zn. Škoda Pick-Up s kombináciou farieb modrá, červená a biela, EČV: X. maloletú D. P., zaviezol ju do lesného porastu v miestnej časti K., tu ju pod hrozbou násilia a priložením ručnej strelnej zbrane k spánkovej oblasti hlavy donútil k vyzlečeniu ošatenia, nasadil jej na ruky kovové putá, bozkával jej genitálie, po ktorom konám následne chcel vykonať na nej súlož, pričom k dokonaniu činu ani k jej zraneniu nedošlo;

4. dňa 26. septembra 2004 v čase približne od 16.00 hod. do 19.30 hod. jazdil osobným motorovým vozidlom zn. Škoda Pick-Up s kombináciou farieb modrá, červená a biela, EČV: X. po hlavnej ceste z B. B. do B., pričom za B. B. automobil zastavil na znak stopárky Z. Š., tejto dal prísľub ďalšej prepravy do B., po približne 45 minútovej jazde v bližšie nezistenom mieste okolia Z. n. H. zmenil smer jazdy, odbočil na cestnú komunikáciu vedúcu do lesného porastu, kde v blízkosti neznámych rekreačných chát automobil zastavil, vystúpil z vozidla, šiel k dverám spolujazdca, otvoril ich, následne vyzval Z. S., aby z automobilu vystúpila priložil jej k spánkovej oblasti hlavy ručnú strelnú zbraň neznámeho typu, vyzval ju, aby si ľahla na zem a rozťahla nohy, nasadil jej na ruky kovové putá, ktoré jej po krátkom čase z rúk odomkol, a preto sa pokúsila o útek, no tento ju zakrátko dostihol, povaliil na zem a vyhrážal sa jej zabitím, ak nebude spolupracovať, preto na jeho verbálne vyhrážky bola nútená vyzliecť si nohavice, počas čoho mieril na poškodenú pištoľou a vyzval ju, aby si kľakla na zem, po čom vykonal na nej súlož, po tejto poškodenú opäť vyzval, aby nastúpila do vozidla a odviezol ju na predmestie B., kde jej prikázal z vozidla vystúpiť, avšak k jej zraneniu nedošlo;

5. dňa 29. septembra 2004 v čase približne od 10.30 hod. do 14.45 hod. z priestoroch rodinného domu č. X., na ul. J. S. v R. z obývacej izby zo skrine odcudzil digitálnu videokameru zn. SAMSUNG VP-D34 EAP výrobného čísla X. s príslušenstvom, digitálny fotoaparát zn. SAMSUNG Digimat V3, v. č. X., čím spôsobil škodu majiteľovi M. H. vo výške 49 800,- Sk;

6. dňa 22. júla 2004 v nezistenej dobe ako živnostník fy H. — S., ul. Č. č. 4, B., prevzal od fy G. S., s. r. o., ul. V. č. X., B., v mieste výkonu svojej živnosti na opravu osobné motorové vozidlo Škoda Pick-Up, EČV: X., s kombináciou farieb modrá, červená a biela, r. v. X., výr. číslo motora X., v. č. karosérie X. v hodnote 80 000,- Sk, ktoré malo byť podľa dohody opravené a vrátené do 28. augusta 2004, pričom za opravu tohto vozidla bola dohovorovaná suma 30 000,- Sk, ktorá sa ku dňu 4. augusta 2004 upravila a aj bola vyplatená vo výške 33 730,- Sk, avšak predmetné osobné motorové vozidlo fy G. S., s. r. o., dňa 28. augusta 2004 neodovzdal, toto používal ďalej pre svoju potrebu až do dňa 29. septembra 2004, kedy bol pracovníkmi OO PZ Vrútky kontrolovaný v rámci cestnej celoslovenskej, bezpečnostnej policajnej akcie „Jastrab“;

7. dňa 27. mája 2004 v B., na K. u., prevzal na základe ústnej dohody nepojazdné motorové vozidlo zn. AUDI 100 Avant, 2,5 TDI, šedá metalíza, EČV: X., výr. číslo karosérie X., výrobné číslo motora X. rok výroby X., spolu s Osvedčením o evidencii vozidla, ktoré mu jeho majiteľ Ing. J. H., zveril za účelom vykonania opravy, následne majiteľ Ing. J. H. postupne vyplatil M. H. celkovo 31 000,- Sk v hotovosti, a to postupne dňa 2. júna 2004 sumu 10 000,- Sk, dňa 9. júna 2004 sumu 6 000,- Sk, dňa 17. júna 2004 sumu 5 000,- Sk a dňa 22. júna 2004 sumu 10 000,- Sk za účelom vykonania opravy vozidla, avšak predmetné vozidlo dňa 2. júna 2004 dal previesť so súhlasom majiteľa do autoservisu A. D. so sídlom v P. na S. u. č. X., kde z neho dňa 2. júla 2004, bez súhlasu majiteľa vybral remenicu v hodnote 518,- Sk, ktorú následne použil na opravu iného vozidla a vzhľadom na to, že opravu vyššie uvedeného vozidla nevykonal, približne v čase okolo 15. júla 2004 sa s ním ústne dohodol majiteľ vozidla Ing. J. H., aby mu vrátil peniaze aj auto a to do štyroch dní od tejto doby, avšak k uvedenému dátumu majiteľovi vozidla sa nezovl a motorové vozidlo ani peniaze nevrátil, čím svojím konaním spôsobil Ing. J. H. škodu vo výške 31 518,- Sk;

8. dňa 12. augusta 2004 o 6.25 hod. spoločne s A. H. (vylúčená na samostatné konanie) vošli do kancelárie oddelenia ORL a chirurgie v Ústrednej vojenskej nemocnici v R., v ktorej A. H. pracovala, pričom sa navzájom dohodli, že z danej kancelárie odcudzí peniaze z dvoch pokladníc, pričom v dobe od 7.31 hod. do 7.45 hod., keď A. H. a jej kolegyňa A. Š. boli na sedení mimo kancelárie, obvinený M. H. po predchádzajúcej dohode s A. H. sa nechal zamknúť v kancelárii, následne v ich neprítomnosti odcudzil z jednej pokladne cca 22 990,- Sk, ktoré patrili Nadácii pre podporu ORL a chirurgie hlavy a krku UVN R., z druhej pokladne sumu cca 16 000,- Sk, ktoré patrili klinike ORL a chirurgie hlavy a krku UNV R, ďalej mimo dohody s A. H. M. H. odcudzil z vedľajšej kancelárie primára oddelenia, do ktorej bol voľný prístup 1 notebook zn. Acer Aspire 1353LC, nezisteného výrobného čísla v hodnote 49 968,- Sk ku škode kliniky ORL chirurgie hlavy a krku a pracovníčke ORL chirurgie hlavy a krku A. S. odcudzil peňaženku v

hodnote 250,- Sk, v ktorej mala finančnú hotovosť 4 300,- Sk, 1 platobnú kartu VUB Banky, 2 platobné karty Tatrabanky na meno A. Š., čím jej spôsobil škodu vo výške cca 4 550,- Sk a Ústrednej vojenskej nemocnici odd. ORL v R. spôsobil škodu vo výške 88 958,- Sk;

9. dňa 18. septembra 2004 približne od 0.30 hod. do 1.15 hod. jazdil osobným motorovým vozidlom Škoda Pick-Up s kombináciou farieb modrá, červená a biela EČV: X. po hlavnej ceste v smere N. M. n. V. - S. T., pričom na začiatku tejto jazdy zastavil osobné motorové vozidlo na zastávke autobusu na hlavnej ceste pri Vojenských kasárňach v N. M. n. V., kde ponúkol odvoz ml. K. S., ml. L. B. a G. H., takto jazdil so zaradeným druhým rýchlostným stupňom približne rýchlosťou 30 km/hod., počas tejto jazdy pravou rukou objal okolo pásu K. S., následne ju rukou hladil po pravom stehne, pomaly prešiel k zadku, potom rukou prešiel zospodu stehna ku genitáliám, v oblasti genitálií ju následne približne 1,5 minúty masíroval prstom, po ktorom konaní si vyťahol pohlavnú úd, začal masturbovať a uspokojil sa, pričom jeho celé konanie bolo vykonané proti vôli K. S.;

10. v presne nezistenom čase dňa 4. júna 2004 v chatovej oblasti obce J., okres D. S., v chatke rodičov obžalovaného kovovými putami spútal ruky A. H., následne bez jej súhlasu a prekonaním jej odporu a proti jej vôli svojim stoporeným pohlavným údom vnikol do jej pošvy a vykonal na nej súlož, avšak svojim konaním jej nespôsobil žiadne zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie;

11. v období od mesiaca júl 2004 do mesiaca september 2004 v R. v rodinnom dome na ul. J. S. č. X., kedy často navštevoval domácnosť rodiny H., tejto ukradol z domu zlaté šperky a to: 2 retiazky na krk, z toho jedna s príveskom písmena „A“, 4 zlaté prstene s bielym a červeným zlatom, z toho dva prstene mali biele očko, zlaté náušnice v tvare lístka z červeného a žltého zlata, hrubý zlatý náramok na ruku, čím A. H. spôsobil škodu na týchto predmetoch vo výške 8 500,- Sk, M. H. st. odcudzil prsteň - obrúčku zo zlata v hodnote 1 200,- Sk, M. H. ml. odcudzil zlatú retiazku v hodnote 1 000,- Sk - teda odcudzil veci v celkovej hodnote 10 700,- Sk;

12. dňa 17. septembra 2004 medzi 12.45 hod. až 14.30 hod. v R. v rodinnom dome na ul. J. S. č. X., odcudzil M. H. peňaženku v hodnote 200,- Sk s finančnou hotovosťou 5 500,- Sk, v ktorej bol občiansky preukaz na meno M. H., bankomatovú kartu Slovenskej sporiteľne, 5 až 6 lístkov Vaša stravovacia po 40,- Sk v hodnote najmenej 200,- Sk, kartičku Verex do potravín — podnikateľská, preukaz Spoločnej zdravotnej poisťovne, následne odcudzil z garáže pri ich dome vzduchovku, zn. Slávia v hodnote asi 3 000,- Sk, 20 1 kanister, akumulátorovú vŕtačku zn. EINHEL v hodnote 1 300,- Sk, kliešte na betonársku oceľ v hodnote 2 000,- Sk, ďalej odcudzil technický preukaz na vozidlo Mazda 323, X. s číslom preukazu X., náhradný kľúč k imobilizéru, náhradný kľúč od Defendlocku a kód od zabezpečovacieho zariadenia, pričom toto odcudzil z obývacej steny zo skrinky, ktorá nebola zamknutá, čím M. H., M. H. st., spôsobil celkovú škodu na odcudzených veciach vo výške najmenej 12 200,- Sk.

Uvedené konanie okresný súd právne posúdil: v bode 1.

ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a), ods. 4 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 2.

ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 3.

ako trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1, ods. 2 písm. b) v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 4.

ako trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 6.

ako trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 7.

ako trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 8.

ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, z časti samostatný a z časti spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 9.

ako trestný čin sexuálneho násillia podľa § 241a ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 10.

ako trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005,

v bode 5., 11. a 12.

ako pokračovací trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Za to bol odsúdený podľa § 241 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, za použitia § 35 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. augusta 2003, na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, pre výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do III. (tretej) nápravnovýchovnej skupiny.

Podľa § 55 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, mu bol uložený aj trest prepadnutia veci, a to pištole továrenskej značky Valtro OSS 117 cal. 9 mm P. A. Knall výrobné číslo X., koženého puzdra na pištoľ, čierneho koženého puzdra vo vnútri s prichytenou nášivkou Polícia, plastového kufríka značky Valtro a pút nezistenej značky z kovu.

Podľa § 72 ods. 2 písm. b) Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, mu súd uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku, účinného do 31. decembra 2005, súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodeným:

- Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského, Bratislava, N. a. g. L. S. č. X., B., škodu vo výške 141 000,- Sk,
  - M. K., bytom B. č. X., B., škodu vo výške 19 824,- Sk,
- Slovenskému Červenému krížu, Územnému spolku Bratislava I, M. X., B., škodu vo výške 3 041,- Sk,
  - PaedDr. A. L., CSc, bytom N. č. X, B., škodu vo výške 4 668,- Sk,
  - A. Š., bytom L. č. X., škodu vo výške 116 500,- Sk,
  - M. H. st., bytom R., J. S. č. X., škodu vo výške 1 200,- Sk,
  - spoločnosti G. S., s. r. o., V. č. X., B., škodu vo výške 34 880,- Sk,
  - Ing. J. H., bytom R. č. X., B., škodu vo výške 31 518,- Sk,
  - A. H., bytom R., J. S. č. X., škodu vo výške 5 500,- Sk,
  - M. H., bytom R., J. S. č. X., škodu vo výške 5 900,- Sk.

Podľa § 229 ods. 1 Trestného poriadku súd poškodeného M. H. ml., bytom R., J. S. č. X., D. P., bytom N. D., T. u. č. X., ORL, Ústrednú vojenskú nemocnicu Ružomberok, Ul. g. V. X., R., s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občianskoprávných.

Podľa § 229 ods. 2 Trestného poriadku súd poškodených M. K., bytom B. č. X., B., Slovenský Červený kríž, Územný spolok Bratislava I, M. X., B., PaedDr. A. L., CSc, bytom N. č. X., B., A. Š., bytom L. č. X. M. H. st., bytom R., J. S. č. X., spoločnosť G. S., s. r. o., V. č. X., B., Ing. J. H., bytom R. č. X., B., A. H., bytom R., J. S. č. X., M. H., bytom R., J. S. č. X., odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie obvinený M. H.

Krajský súd v Trenčíne uznesením z 30. novembra 2006, sp. zn. 2 To 99/2006, podľa § 256 Trestného poriadku, účinného do 31. decembra 2005, jeho odvolanie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal obvinený M. H. prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie.

Tento mimoriadny opravný prostriedok oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, t. j., že v jeho veci rozhodli sudcovia, ktorí mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania.

Dovolaateľ namietal, že na začiatku verejného zasadnutia o jeho odvolaní oznámil predsedovi senátu a jeho členom, že podal na nich na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky trestné oznámenie v týždni pred konaním tohto verejného zasadnutia.

Napriek tomu verejné zasadnutie pokračovalo, aj keď podľa jeho názoru tu nastala dôležitá prekážka v konaní, o ktorej bolo treba rozhodnúť zvlášť, keď o tejto prekážke informoval senát podľa jeho názoru bezodkladne v zmysle Trestného poriadku. Tým bolo porušené jeho právo na to, aby jeho vec bola prerokovaná nezávislým a nestranným súdom, čo je v rozpore s čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žiadal preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne vrátane ďalších výrokov na toto uznesenie nadväzujúcich, pokiaľ zrušením stratili podklad a aby prikázal krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

V ďalšej časti dovolania obhajca obvineného odkázal na písomné námietky obvineného a žiadal, aby Najvyšší súd na ne prihliadol pri svojom rozhodovaní a považoval ich takto za súčasť dovolania.

K tejto časti dovolania, kde obhajca odkázal na písomné dôvody obsiahnuté v návrhu na dovolanie obvineného z 25. júna 2007, však Najvyšší súd konštatuje, že tieto nemôžu byť predmetom dovolacieho konania.

V dovolacom konaní totiž možno preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť len tých výrokov a rozhodnutí, proti ktorým bolo dovolanie podané zákonným spôsobom, t. j. v prípade obvineného podľa § 373 ods. 1 Trestného poriadku len prostredníctvom obhajcu. Rozsah takto podaného dovolania nemožno meniť ani rozširovať, resp. vzťahovať na námietky, ktoré slúžia len ako podklad na samotné podanie dovolania obhajcom. V konkrétnom prípade ako takýto podklad slúžil návrh na podanie dovolania obvineným M. H. Takéto podklady, resp. návrhy na podanie samotného dovolania nemožno preto vzhľadom na dikciu už uvedeného zákonného ustanovenia (§ 373 Trestného poriadku) zmeniť na zákonné dovolacie dôvody (zhojiť) ani odkazom na ne v dovolaní podaným samotným obhajcom.

V ďalšom sa preto Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal len dovolacími námietkami uplatnenými obvineným zákonným spôsobom, t. j. prostredníctvom jeho obhajcu. Podľa neho existencia dovolacieho dôvodu spočívala v ustanovení § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, účinného od 1. januára 2006, t. j., že vo veci konal a rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 30 ods. 1 Trestného poriadku, účinného do 1. januára 2006, z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca, prísediaci, vyšší súdny úradník, prokurátor, vyšetrovateľ, policajný orgán a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon dotýka, k ich obhajcom, zákonným zástupcom a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Uvedené ustanovenie Trestného poriadku v záujme zabezpečenia dôvery verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezáujatosti.

Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom.

Pomerom k prejednávanej veci treba pritom rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu trestného konania na skutkoch, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie, napr. že orgán trestného konania, či jeho príbuzní boli poškodení skutkom, eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie a pod.

Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezáujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Môže spočívať napr. v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 30 ods. 1 Trestného poriadku, resp. vo vzťahu úzkeho priateľstva alebo aj nepriateľstva vyplývajúceho z toho, že medzi úradnou osobou (napr. sudcom) a niektorou z osôb uvedených v § 30 ods. 1 Trestného poriadku (napr. obžalovaným) došlo v minulosti len ku konfliktu.

Uplatnenie inštitútu § 30 ods. 1 Trestného poriadku o vylúčení orgánov trestného konania teda prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná.

V konkrétnom prípade sa však nič takého nezistilo a takéto skutočnosti nemožno dovodzovať len z toho, že obvinený podal na sudcov konajúceho senátu, všetkých sudcov Okresného súdu Trenčín a všetkých sudcov Krajského súdu v Trenčíne, trestné oznámenia.

Pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nie je totiž možné zaradiť také námietky, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný resp. všeobecný charakter. Takýto charakter má bezpochyby aj oznámenie obvineného na Generálnu prokuratúru

Slovenskej republiky založeného na č.l. 1082-4. Toto sa opiera o údajné informácie spoluväzňa chváliaceho sa známostou s JUDr. M. a ktorý mal vedieť, že spomenutý sudca „berie“. Ďalej svoje oznámenie oprel o skutočnosť, že všeobecne sa tvrdí, že sudcovia v Trenčíne „berú“, pričom poukazoval na údajné vyjadrenie ministra vnútra Slovenskej republiky v médiách v tomto smere.

Všeobecný a abstraktný charakter námietky obvineného v jeho oznámení na Generálnu prokuratúru SR podčiarkuje aj to, že táto smeruje nielen na sudcov konajúceho senátu, ale proti všetkým bližšie neidentifikovateľným sudcom Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne.

V dôsledku takýchto všeobecných námietok preto konajúci senát krajského súdu ani nemohol vyvodiť podľa § 30 ods. 1 Trestného poriadku také skutočnosti, ktoré by ho viedli k pochybnostiam, že sudcovia tohto senátu nemôžu v predmetnej veci nestranné rozhodnúť, ako sa toho domáha obvinený vo svojom podaní na č.l. 1083 (t. j. preto, že ich informoval o podaní trestného oznámenia na nich i všetkých ostatných sudcov v Trenčíne).

Okrem toho Najvyšší súd zdôrazňuje, že obvinený takéto abstraktné a všeobecné námietky voči sudcom Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne uvádzal už na hlavnom pojednávaní Okresného súdu Trenčín 14. júna 2006. Informácie o údajnom korupčnom správaní sudcov musel mať obvinený preto evidentne už pred 30. novembrom 2006, kedy ich oznámil konajúcemu senátu.

Obvinený M. H. však napriek tomu námietku zaujatosti z takýchto dôvodov oznámil konajúcemu senátu krajského súdu až na verejnom zasadnutí 30. novembra 2006, na ktorom malo byť rozhodnuté meritórne o jeho odvolaní.

Podľa § 30 ods. 4 Trestného poriadku námietku zaujatosti je procesná strana povinná vzniesť bezodkladne, ako sa dozvedela o dôvodoch na jej vznesenie.

Podľa § 30 ods. 7 Trestného poriadku o námietke zaujatosti procesnej strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už bolo raz rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne, ako v danom prípade, sa nekoná.

Citované ustanovenia Trestného poriadku majú za cieľ zabrániť účelovému vznášaniu námietok zaujatosti s tým, aby sa nepredlžovalo zbytočne trestné konanie.

Obvinený M. H. však napriek tomu, že obdobné námietky už raz vzniesol a napriek tomu, že všeobecné a abstraktné skutočnosti uvedené v jeho oznámení z 21. novembra 2006 mu boli z rôznych zdrojov už predtým známe, uplatnil ich na verejnom zasadnutí krajského súdu znova až 30. novembra 2006. Potom treba uzatvoriť, že námietku zaujatosti neuplatnil bezodkladne a konajúci senát Krajského súdu v Trenčíne preto o nej ani nemohol konať a správne o nej ani nekonal a vo veci meritórne rozhodol.

Z uvedeného potom vyplýva, že rozhodnutie napadnuté dovolaním obvineného M. H. nebolo postihnuté tým, že by vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, a preto ním uvádzaný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku nie je daný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, preto pre evidentné nesplnenie podmienok dovolania podľa § 371 Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného M. H. na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci.

12.

ROZHODNUTIE

I. Skutok, ktorým sa obvinený uznáva za vinného, musí byť v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého sa uznáva obvinený za vinného.

II. Trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestného zákona“) sa dopustí ten, kto sa inému vyhráža usmrtením, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu.

Ak má byť skutok uvedený v odsudzujúcom rozsudku právne hodnotený ako trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona,* musí obsahovať aspoň jeden z alternatívnych znakov uvedeného trestného činu, t. zn. vyhrážanie sa inému usmrtením alebo ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to vzbudí dôvodnú obavu. Pokiaľ skutok neobsahuje žiadnu z uvedených alternatívnych foriem konania obvineného, ktoré charakterizujú objektívnu stránku skutkovej podstaty uvedeného trestného činu, je naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku lebo rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. januára 2008, sp. zn. 2 Tdo 46/2007)

* Podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 ide o čin podľa § 336 ods. 1

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným rozsudkom podľa § 368 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že výrokom uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 1. októbra 2007, sp. zn. 3 To 60/2007, ktorým bolo podľa § 256 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 zamietnuté odvolanie obvineného Mgr. K. R., bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanovení § 256 Trestného poriadku v neprospech obvineného. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil napadnuté uznesenie vrátane ďalších rozhodnutí na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, a vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo 16. apríla 2007, sp. zn. 4 T 83/2004, bol obvinený Mgr. K. R. uznaný za vinného z trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

dňa 25. apríla 2003 o 17.00 hod. v T.-Z. v objekte D. m. cez otvorené okno svojho bytu na prízemí kričal na D. K. a M. P., ktoré v tom čase prechádzali okolo obydlija obžalovaného, že okolo jeho domu nemôžu chodiť a začal sa im vyhrážať ujmom na zdraví, čo umocnil tým, že mal v ruke presne nezistenú a nestotožnenú pušku, ktorou na nich mieril.

Za to bol odsúdený podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, s použitím § 53 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 na samostatný peňažný trest vo výmere 15 000 (pätnásťtisíc) Sk.

Podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 pre prípad, že by výkon uloženého peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obvinenému stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace.

Naproti tomu okresný súd nepovažoval za preukázané, že obvinený Mgr. K. R. sa dopustil skutku uvedeného v bode 2/ obžaloby spočívajúceho v tom,

že dňa 22. mája 2003 o 23.00 hod. v T. vytlačil okno na hale rodinnej bunky v D. m. vychovávateľky a rodiny D. K., kde sedela jej chovankyňa M. P., nar. X., ktorej sa začal vyhrážať a hroziť rukou,

a preto tento skutok, ktorý mal tvoriť čiastkový skutok pokračovacieho trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, vypustil.

Napokon, podľa § 226 písm. a) Trestného poriadku, v znení účinnom do 1. januára 2006, okresný súd tým istým rozsudkom oslobodil obvineného Mgr. K. R. spod obžaloby pre skutok v bode 3/ právne posúdený ako trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, ktorý mal spáchať tak, že v presne nezistený deň približne v polovici apríla 2004 v rodinnej bunke obvineného v objekte D. m. v T. obvinený hrozil smrťou zastrelením svojmu chovancovi I. P., nar. X., ktorý mu bol zverený do výchovy a opatery takým spôsobom, že ak bude proti nemu svedčiť, alebo urobí niečo voči nemu, tak si zoženie strelnú pištoľ, počká si na neho a zastrelí ho takým spôsobom, že mu najskôr strelí do brucha, potom do genitálií a nakoniec do hlavy, čo vzbudilo dôvodnú obavu u poškodeného a viedlo k tomu, že bol nútený sa odsťahovať z D. m.

Podľa § 229 ods. 1 Trestného poriadku, v znení účinnom do 1. januára 2006 bola poškodená D. K., nar. X., bytom S. T., ul. Š. č. X., okres N. M. nad V., prechodne bytom T.-Z., N. d. č. X., okres T. s nárokom na náhradu škody odkázaná na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obvinený Mgr. K. R., okresný prokurátor v neprospech obvineného a v rovnakom smere aj poškodená D. K., pričom jej odvolanie smerovalo proti výroku o vine, proti ktorému poškodený nie je oprávnený podať spomenutý opravný prostriedok [§ 246 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 a contrario].

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, uznesením z 1. októbra 2007, sp. zn. 3 To 60/2007, podľa § 256 Trestného poriadku, v znení účinnom do 1. januára 2006, zamietol ako nedôvodné odvolanie obvineného Mgr. K. R. a okresného prokurátora podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku v žnem účinnom do 1. januára 2006, aj odvolanie poškodenej D. K., v tomto prípade bez toho, aby na podklade tohto odvolania vec meritórne preskúmal, keďže išlo o odvolanie podané proti výroku o vine neoprávnenou osobou.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne podal obvinený Mgr. K. R. dovolanie prostredníctvom obhajcu (zákonná podmienka uvedená v § 373 ods. 1 Trestného poriadku), pričom tento mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatnému rozhodnutiu súdu oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Dovolateľ v podstate zhodne s obsahom zamietnutého riadneho opravného prostriedku (odvolania) argumentoval, že skutok, z ktorého bol uznaný za vinného, sa nestal s tým, že ide iba o výmysel poškodenej D. K. Navyše, ňou popisovaný priebeh skutku nepotvrdila M. P., ktorá mala byť taktiež údajnou poškodenou. Okresný súd pochybil pri hodnotení dôkazov a pri právnom posúdení žalovaného skutku (bod 1/ obžaloby). Ak by totiž aj spáchanie činu bolo preukázané, išlo by nanajvýš o priestupok, lebo stupeň nebezpečnosti tohto činu pre spoločnosť bol nepatrný. Nebolo však preukázané ani to, že by obe svedkyne mali obavu o svoj život alebo zdravie, keď z miesta činu mali odchádzať tak, že sa kľudne otočili a vrátili späť. K pochybeniu došlo aj v tom smere, že do skutkovej vety rozsudku okresného súdu bola zahrnutá ako potencióálna poškodená aj M. P. napriek tomu, že nie je uvedená v predmete obžaloby.

Z uvedených dôvodov obvinený Mgr. K. R. navrhol, aby dovolací súd rozsudkom podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech. Zároveň žiadal, aby dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. októbra 2007, sp. zn. 3 To 60/2006, vo výroku, ktorým bolo podľa § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006 zamietnuté jeho odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo 16. apríla 2007, sp. zn. 4 T 83/2004, súčasne aby zrušil tento prvostupňový rozsudok vo výroku o vine a o treste a aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Trenčín prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zástupkyňa generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí v súlade s písomným vyjadrením prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín navrhla dovolanie obvineného Mgr. K. R. zamietnuť podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, pretože právne posúdenie skutku, z ktorého bol uznaný za vinného, zodpovedá zákonu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku).

Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolania obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Trestného poriadku, Najvyšší súd preskúmal podľa § 384 ods. 1 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia o zamietnutí odvolania obvineného a okresného prokurátora podľa § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006, ako aj

správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo so zameraním na dôvody dovolania (ktorými je podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd viazaný) a zistil, že obvineným tvrdený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bol preukázaný.

V súvislosti s obsahom podaného dovolania však treba úvodom uviesť, že dôvodom dovolania podľa vyššie uvedeného ustanovenia nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie, lebo taký dôvod v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uvedený nie je. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb a nie k revízií skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania v trestnom konaní je totiž pred prvostupňovým súdom a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, prípadne korigovať len odvolací súd. Preto s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením dôkazov nemožno vyvodzovať ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo v inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré je v dovolaní opretá existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré treba odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

V posudzovanej veci ostatne uvedený procesný postup neprichádzal do úvahy, pretože okrem neprípustných námietok voči skutkovým zisteniam boli v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uplatnené aj námietky právne. Pre záver o naplnení uplatneného dovolacieho dôvodu sú však rozhodujúce iné, než dovolateľom uplatnené právne námietky.

Okolnosť, že na rozdiel od žalovaného skutku (bod 1/ obžaloby) bola okresným súdom do skutkových zistení zahrnutá popri D. K. aj M. P. v posudzovanej veci, súvisí iba s procesným inštitútom totožnosti skutku (§ 220 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006), ktorá (totožnosť skutku) uvedenou zmenou nebola žiadnym spôsobom narušená, keďže bola zachovaná totožnosť konania i následku. Spomenutá zmena v rozhodovanej veci nemá priamy vplyv na právne posúdenie skutku, z ktorého bol obvinený Mgr. K. R. uznaný za vinného.

Skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní opierajúcom sa o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je hodnotený dovolacím súdom len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Skutok, ktorým sa obvinený uznáva za vinného, musí byť v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

Trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, z ktorého bol obvinený Mgr. K. R. právoplatne uznaný za vinného sa dopustil ten, kto sa inému vyhrážal usmrtením, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu.

Zistený skutok bol v zhode s podanou obžalobou okresným súdom ustálený tak (pozri aj č.l. 229 - vyhlásenie rozsudku), že žiadne konkrétne zistenie nenaplníuje ani jeden z alternatívnych znakov objektívnej stránky trestného činu podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona (vyhrážanie sa inému usmrtením alebo ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to vzbudilo dôvodnú obavu). Uvedeným alternatívnym znakom nezodpovedá zistenie, že obvinený sa D. K. a M. P. začal vyhrážať ujmom na zdraví, čo umocnil tým, že mal v ruke presne nezistenú a nestotožnenú pušku, ktorou na nich mieril.

Len z tzv. právnej vety výroku o vine je zrejmé, že Okresný súd Trenčín považoval uvedený trestný čin za spáchaný tým, že obvinený sa inému vyhrážal ťažkou ujmom na zdraví takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu.

Výrok o vine z trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 mohol prichádzať do úvahy len vo vzťahu k takému skutku, súčasťou ktorého by toto vyhrážanie sa obvineného inému (iným) buď usmrtením alebo ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom, a to takým spôsobom, že by to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu.

V posudzovanej veci Okresný súd Trenčín ako trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006 posúdil skutok, súčasťou ktorého nie je žiadna zo spomenutých alternatívnych foriem konania charakterizujúcich objektívnu stránku skutkovej podstaty uvedeného trestného činu. Skutok zistený Okresným súdom Trenčín, z ktorého bol obvinený Mgr. K. R. uznaný za vinného, bol preto nesprávne právne posúdený. Na tomto nesprávnom právnom posúdení skutku spočíva aj

dovoláním obvineného napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 1. októbra 2007, sp. zn. 3 To 60/2007, ktorý zamietnutím odvolania obvineného Mgr. K. R. a okresného prokurátora podľa § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006, ponechal výrok o vine z trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, nedotknutý. Tým je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uplatnený obvineným.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil vo výroku tohto rozsudku konštatované porušenie zákona v neprospech obvineného Mgr. K. R. a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil jeho dovolaním napadnutý výrok uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 1. októbra 2007, sp. zn. 3 To 60/2007, o zamietnutí odvolania obvineného a okresného prokurátora podľa § 256 Trestného poriadku v znení účinnom do 1. januára 2006. Zároveň zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trenčíne prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

**Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných
a správnych**

13.

ROZHODNUTIE

Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s článkom 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2007, sp. zn. 4Cdo 177/2005)

Žalobou podanou na Okresnom súde Považská Bystrica 25. apríla 2003 sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 5 042 800,- Sk predstavujúcej náhradu škody spôsobenej mu rozhodnutím o väzbe. V žalobe uviedol, že bolo voči nemu začaté trestné stíhanie pre trestný čin vydierania a dňa 7. júla 2000 bol vzatý do vyšetrovacej väzby, v ktorej bol až do 12. apríla 2001. Po podaní obžaloby bol Okresným súdom Považská Bystrica spod tejto v plnom rozsahu oslobodený, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. apríla 2001. Na základe žiadosti mu žalovaná uhradila sumu 23 245,10 Sk za vynaložené trovy obhajoby, no neuznala jeho nárok na zaplatenie náhrady škody 42 800,- Sk za zaplatené odvody do poisťovni a nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 5 000 000,- Sk za zásah do osobnostných práv. V priebehu konania vzal žalobu v časti o zaplatenie sumy 42 800,- Sk späť. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy právne odôvodnil ustanoveniami zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) a ustanoveniami Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Poukazoval na to, že trestným stíhaním, väzbou a aj prílišnou medializáciou prípadu bolo hlboko zasiahnuté do jeho súkromia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti.

Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom z 1.9. januára 2004, č. k. 6 C 68/03-41, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 000 000,- Sk do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku a povinnosť zaplatiť mu v rovnakej lehote aj náhradu trov konania 122 534,- Sk na účet jeho zástupkyne JUDr. A. K. a konanie v časti o zaplatenie 42 800,- Sk zastavil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že zákon č. 58/1969 Zb., podľa ktorého treba posudzovať daný prípad, na rozdiel od novej právnej úpravy účinnej od 1. júla 2004 a vykonanej zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), neobsahoval ustanovenie o náhrade nemajetkovej ujmy. Napriek tomu považoval uplatnený nárok za opodstatnený a vyplývajúci z práva na ochranu osobnosti v zmysle ustanovení § § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, keďže vykonaním väzby utrpel žalobca nemajetkovú ujmu tým, že došlo k závažnému narušeniu jeho vážnosti a dôstojnosti, k poškodeniu jeho mena a občianskej cti so závažnými dopadmi na profesionálnu a pracovnú kariéru a na osobný a rodinný život.

Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd, na odvolanie žalovaného rozsudkom z 1. marca 2005, č. k. 17 Co 57/04, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom vyhovujúcom výroku a súvisiacom výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s názorom prvostupňového súdu, v zmysle ktorého priznanie uplatneného nároku podľa zákona č. 58/1969 Zb. neprichádzalo do úvahy, lebo tento zákon umožňoval v spojení s ustanoveniami Občianskeho zákonníka o náhrade škody, pokiaľ nešlo o škodu na zdraví, len náhradu škody ako majetkovej ujmy. Na rozdiel od súdu prvého stupňa však vyslovil názor, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nebolo možné priznať ani podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka vymedzujúceho právne prostriedky ochrany osobnostných práv, a to pre neexistenciu neoprávneného zásahu do týchto práv ako základného predpokladu pre poskytnutie tejto ochrany. Uviedol, že i keď trestné stíhanie a vzatie do väzby predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní aplikujú ustanovenia Trestného poriadku a postupujú v súlade so zákonom a v jeho medziach, nie je takýto zásah neoprávneným zásahom, a to ani v prípade, ak následne dôjde súdom k oslobodeniu takejto osoby spod obžaloby.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Vyčítal odvolaciemu súdu, že nesprávne vyhodnotil samotný fakt, že bol zbytočne stíhaný a väznený, pretože v konečnom dôsledku bol oslobodený. Poukazoval tiež na to, že žalovaná inak uznala svoju zodpovednosť za škodu, keď mu priznala náhradu vynaložených trov obhajoby.

Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníkom konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. možno dovolanie odôvodniť len niektorým alebo niektorými z dôvodov taxatívne v ňom určených. Z obsahu dovolania v predmetnej veci vyplýva, že dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému môže dôjsť buď použitím iného právneho predpisu, než ktorý mal byť správne použitý, alebo síce aplikáciu správneho právneho predpisu, ale jeho nesprávnym výkladom. Uvedený dovolací dôvod v tejto veci je dany.

Zo skutkového stavu zisteného súdom prvého je zrejmé, že rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo 6. marca 2001, č. k. 1 T 338/00-214, bol žalobca oslobodený spod obžaloby z trestného činu vydierania a z trestného činu nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora a obchodovania s nimi, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 26. apríla 2001, sp. zn. 2 To 140/01, bolo odvolanie okresného prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku zamietnuté, že žalobca bol v súvislosti s trestným konaním vo väzbe od 7. júla 2000 do 12. apríla 2001 a že žalovaná mu na základe jeho žiadosti priznala nárok na náhradu škody podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. za trovy obhajoby v sume 23 245,10 Sk.

Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o uplatnenom nároku bola otázka, či v súvislosti so zodpovednosťou štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa § 5 zákona č. 58/1969 Zb. možno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyvolanej vo sfére osobnostných práv toho, na kom bola väzba vykonaná.

Trestné stíhanie a v rámci neho aj prípadný výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, prípadne výkon uloženého trestu, ktoré boli realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, sú spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Medzi prípady vadného pozbavenia osobnej slobody patria aj prípady, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe v zmysle ustanovenia § 5 zákona č. 58/1969 Zb. Tento záver vyplýva už len z toho, že zákon aj tieto prípady pozbavenia osobnej slobody (napriek inak zákonnému rozhodnutiu o väzbe) sankcionuje zodpovednosťou štátu za škodu, ktorá nastala v príčinnej súvislosti s väzbou.

Dovolací súd považuje za správny právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého v prejednávanej veci aplikovaný zákon č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe neumožňuje. Z ustanovenia § 20 tohto zákona v spojení s § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka totiž vyplýva, že sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Všeobecne sa v právnej teórii a praxi považuje za škodu ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. Skutočná škoda predstavuje takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a je objektívne vyjadriteľná peniazmi. Ušlý zisk je v podstate ušlým majetkovým prospechom a spočíva v nezväčšení majetku poškodeného, ktoré by bolo možné - nebyť škodnej udalosti - dôvodne očakávať s ohľadom na pravidelný beh vecí. Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich náhradu škody sa nemateriálna ujma neodškodňuje s výnimkou, ktorou je odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví a od účinnosti zákona č. 526/2002 Z. z. aj s výnimkou škody spôsobenej niektorým trestným činom korupcie. Správny je aj právny názor odvolacieho súdu o nemožnosti priznania uplatneného nároku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnostných práv, a to pre neexistenciu neoprávneného zásahu ako základného predpokladu pre poskytnutie tejto ochrany, keď nebol preukázaný nesprávny úradný postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý by takýto zásah zakladal. Napriek tomu, však právne posúdenie veci odvolacím súdom nebolo správne. Odvolací súd totiž, hoci sám konštatoval, že súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou nároku uvedenou v žalobe, sa touto zásadou dôsledne neriadi, keď sa nezaoberal možnosťou posúdenia uplatneného nároku aj podľa príslušných článkov Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorý je v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Prednosť medzinárodnej zmluvy pred zákonom znamená ústavný príkaz adresovaný súdu aplikovať ex offio na daný prípad priamo relevantné ustanovenia medzinárodnej zmluvy, a to za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky vyplývajúce z uvedeného ústavného článku.

Nárok na náhradu škody za predchádzajúce nezákonné pozbavenie osobnej slobody zaručuje nielen vnútroštátna úprava - v prejednávanej veci zákon č. 58/1969 Zb. (v súčasnej dobe už nahradený zákonom č. 514/2003 Z. z.) vykonávajúci čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, ale aj čl. 5 ods. 5 Dohovoru.

V zmysle čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť a každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. Podmienkou práva na odškodnenie je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie ako škoda materiálna, tak nemateriálna (napr. rozhodnutia Wassink v. Holandsko, Tsirlis a Kouloumpas v. Grécko).

Ustanovenie § 5 zákona č. 59/1969 Zb. zakladá zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Subjektmi tejto zodpovednosti sú štát na jednej strane a na druhej strane ten, na kom bola väzba vykonaná. Podmienkami tejto zodpovednosti sú rozhodnutie o väzbe, škoda a príčinná súvislosť medzi nimi. Predpokladom zodpovednosti je skutočnosť, že voči tomu, na kom bola väzba vykonaná, bolo trestné stíhanie zastavené, alebo bol oslobodený spod obžaloby. Právo na náhradu škody však nemá ten, kto si väzbu zaviniť sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom na väzbu alebo jej predĺženie, a ten, kto bol oslobodený spod obžaloby alebo proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené iba preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, prípadne, že trestný čin bol amnestovaný. Z náhrady škody je vylúčená aj väzba nariadená v konaní o vydanie do cudziny. Uvedená úprava odškodňovania za väzbu sa tak vo viacerých ohľadoch líši od toho, čo vyžaduje čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby.

I keď čl. 5 ods. 5 Dohovoru zaručuje odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody v prípadoch obdobných prípadom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, možno podľa názoru dovolacieho súdu použiť tento článok aj v prípadoch, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa zákona č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na vnútroštátnu úpravu, ktorá sankcionuje štát zodpovednosťou za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, treba aj tieto prípady považovať za prípady vadného pozbavenia osobnej slobody. Pretože Dohovor umožňuje v uvedenom článku odškodnenie aj nemateriálnej ujmy, má jeho aplikácia, pokiaľ ide o obsah pojmu škoda, prednosť pred vnútroštátnou úpravou. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi nemožno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., je jeho záver síce v súlade s vymedzením náhrady škody podľa vnútroštátnej právnej úpravy (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka), neobstoí však vo svetle chápania náhrady škody, ktoré vyplýva z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, ktorý sú sudy povinné aplikovať prednostne pred zákonom.

So zreteľom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu pre nesprávne právne posúdenie veci zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.). V ďalšom konaní je právny názor dovolacieho súdu záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 posledná veta O. s. p.).

14.

ROZHODNUTIE

Dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (príklepu) svedčiaceho v prospech vydražiteľa nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľností, ktorí ju získali v dobrej viere.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2007, sp. zn. 4 Cdo 274/2006)

Okresný súd Žilina rozsudkom z 18. októbra 2004, č. k. 6 C 153/02-301, v spojení s opravným uznesením z 21. februára 2005, č. k. 6 C 153/02-330, určil, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných v katastri nehnuteľností K. ú. - Správy katastra Ž. pre kat. úz. Ž. na liste vlastníctva č. 223 ako dom súpisné číslo 318 a pozemok — zastavaná plocha o výmere 265 m². Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že žalobcovia nadobudli označené nehnuteľnosti do bezpodielového spoluvlastníctva na základe kúpnej zmluvy z 20. decembra 1991, pričom toto spoluvlastníctvo im zostalo zachované napriek daňovej exekúcii vedenej proti žalobcovi 1/ a vykonávanej predajom týchto nehnuteľností. Právoplatné rozhodnutia daňových orgánov o udelení príklepu vydražiteľovi boli totiž zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a vydražiteľ, ako nevlastník, nemohol platne previesť vlastnícke právo na iné subjekty.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného rozsudkom z 24. augusta 2005, sp. zn. 23 Co 12(yt)5, rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a vo výroku o trovách konania ho zrušil a vec vrátil v tejto časti prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň osobitným výrokom pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie. Potvrdenie prvostupňového rozsudku vo veci samej odôvodnil jeho vecnou správnosťou.

Výrok o pripustení dovolania odôvodnil odvolací súd otázkou po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považoval otázku, aké účinky má zrušenie právoplatného rozhodnutia správneho orgánu o udelení príklepu súdom v rámci preskúmvacieho konania. Sám túto otázku riešil tak, že zrušenie právoplatného rozhodnutia správneho orgánu o udelení príklepu súdom má účinky, ako keby k udeleniu príklepu nedošlo, čo zároveň znamená, že vydražiteľ nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom dražby.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym posúdením veci odvolacím súdom v právnej otázke, pre ktorú bolo pripustené dovolanie. Vyčítal odvolaciemu súdu nepreskúmateľnosť a aj nesprávnosť vysloveného názoru. Uviedol, že odvolací súd svoj myšlienkový postup pri tvorbe svojho názoru vôbec nevysvetlil, a svojou právnou konštrukciou postavil na tú istú úroveň právny stav pri neprávoplatnom rozhodnutí daňového úradu o udelení príklepu s právnym stavom, keď takéto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Poukazoval na to, že vydražiteľ splnením podmienok stanovených zákonom, sa stal vlastníkom vydražených nehnuteľností a až do právoplatnosti rozsudku o zrušení rozhodnutia o udelení príklepu ich mohol previesť na tretie osoby, a tie sa stali ich novými skutočnými vlastníkmi. Namietal tiež nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalovanom určení a nedostatok aktívnej legitímácie žalobcov.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žiadali tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníkom konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O. s. p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z o d ť o v d n e n i a :

V danom prípade je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p., t. j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň v odôvodnení rozsudku vymedzil otázku po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považoval otázku, aké účinky má zrušenie právoplatného rozhodnutia správneho orgánu o udelení príklepu. To znamená, že dovolateľ bol oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho

súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to iba v konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Dovolací súd preto skúmal v dovolacom konaní vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu len vo vzťahu k tej otázke zásadného právneho významu, pre ktorú bolo pripustené dovolanie, a ostatnými dovolacími námietkami sa nezaoberal.

V prejednávanej veci bolo zo skutkového hľadiska zistené, že Daňovým úradom Žilina I (správcou dane) bola proti žalobcovi 1/, ako daňovému dlžníkovi, vedená daňová exekúcia na vymoženie daňových nedoplatkov vo výške 1 503 510,- Sk. Daňová exekúcia bola vykonávaná predajom nehnuteľností daňového dlžníka zapísaných v katastri nehnuteľností pre kat. úz. Ž. ako pozemok — zastavaná plocha o výmere 265 m², parcela č. 1329/1 - zastavaná plocha o výmere 52 m², parcela č. 1329/2 -zastavaná plocha o výmere 370 m² a stavba - dom súpisné číslo 318. Rozhodnutím D. ú. Ž. I z 27. novembra 1997 č. 694/320/74158/97, bol udelený príklep vydražiteľovi - obchodnej spoločnosti G.R.F., spol. s r. o., so sídlom v Ž. — k označeným nehnuteľnostiam vydraženým na dražbe konanej 27. novembra 1997. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím Ústredného daňového riaditeľstva Slovenskej republiky z 10. júna 1998, č. V/320/3976/98/Gro, a nadobudlo právoplatnosť 4. júla 1998. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 1999, sp. zn. 7 SŽ 100/98, ktorý nadobudol právoplatnosť (podľa vyznačeného dátumu právoplatnosti) 11. februára 1999, boli uvedené rozhodnutia daňového úradu i daňového riaditeľstva zrušené a vec bola vrátená daňovému riaditeľstvu na ďalšie konanie. Kúpnu zmluvou označenou dátumom 1. februára 1999 obchodná spoločnosť G.R.F., spol. s r. o. predala predmetné nehnuteľnosti Ing. P. S. a manželke J. S. a títo kúpnu zmluvou označenou dátumom 5. februára 2001 predali nehnuteľnosti žalovanému.

V súvislosti s riešením otázky zásadného právneho významu, pre ktorú bolo pripustené dovolanie, považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že jedným zo základných atribútov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je aj dôvera subjektov práva v platné právo a ochrana nadobudnutých práv. V zmysle § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka možno vlastníctvo nadobudnúť aj na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Ide o tzv. originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. Za prípad nadobudnutia vlastníctva na základe iných skutočností ustanovených zákonom treba považovať aj nadobudnutie vlastníctva vydražiteľom v daňovej exekúcii vykonávanej predajom nehnuteľností. Nadobudnutie vlastníctva takýmto spôsobom má nutne ako každý originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva, za následok absolútny zánik vlastníctva predchádzajúceho vlastníka a vylučuje ho, pokiaľ však právoplatné rozhodnutie štátneho orgánu o udelení príklepu, ako jedna z podmienok pre prechod vlastníctva, nebolo zákonným spôsobom zrušené. Zánik nadobúdacieho titulu pre vydražiteľa v dôsledku zrušenia právoplatného rozhodnutia o udelení príklepu však nemá za následok zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov, pokiaľ svoje vlastnícke právo nadobudli v dobrej viere.

Podľa § 336i veta druhá O. s. p. v znení platnom v čase rozhodovania správcu dane, t. j. do 19. decembra 1997 (do účinnosti novely vykonanej zákonom č. 359/1997 Z. z.), ak uznesenie o udelení príklepu nadobudne právoplatnosť a ak vydražiteľ zaplatil najvyššie podanie, stáva sa vydražiteľ vlastníkom veci ku dňu udelenia príklepu.

V spojení s ustanovením § 72 ods. 7 veta prvá zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení platnom v čase rozhodovania správcu dane, t. j. do 31. januára 1998 (do účinnosti novely vykonanej zákonom č. 12/1998 Z. z.), citované ustanovenie § 336i veta druhá O. s. p. platilo aj pre daňovú exekúciu vykonávanú predajom nehnuteľných vecí.

Pokiaľ v preskúmvanej veci obchodná spoločnosť G.R.F., spol. s r. o., ako vydražiteľ v daňovej exekúcii, splnila všetky podmienky ustanovené zákonom pre nadobudnutie vlastníckeho práva, t. j. že rozhodnutie o udelení príklepu nadobudlo právoplatnosť a že zaplatila najvyššie podanie (táto okolnosť nebola v konaní spochybnená), dňom udelenia príklepu nadobudla vlastnícke právo k vydraženým nehnuteľnostiam. Ako vlastnícke jej prislúchalo jedno zo základných oprávnení vlastníka, a to oprávnenie nakladať s predmetom svojho vlastníctva, teda aj previesť vlastnícke právo slobodne a v celom rozsahu na iné subjekty, pričom toto oprávnenie jej nebolo nijakým právne relevantným spôsobom obmedzené (za takéto obmedzenie nemožno považovať údajnú informáciu z 29. januára 1999 o zrušení rozhodnutia o udelení príklepu rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pretože obmedzenie oprávnenia nakladať s vecou by muselo vyplývať zo zákona alebo zo zmluvy vecnoprávnej povahy). Ak v dobe, kým tento stav trval, teda do právoplatnosti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým bolo zrušené právoplatné rozhodnutie správcu dane o udelení príklepu, previedla svoje vlastnícke právo kúpnu zmluvou, na základe ktorej mal byť povolený vklad vlastníctva pre nadobúdateľov 5. februára 1999 (táto okolnosť nebola v konaní predmetom dokazovania), nepochybne disponovala existujúcim vlastníckym právom, teda bola skutočnou vlastníčkou. Právny záver odvolacieho súdu o absolútnej neplatnosti tejto kúpnej zmluvy i ďalšej kúpnej zmluvy (ktorou mali nadobúdatelia nehnuteľností tieto predatť žalovanému) z dôvodu neexistencie prevádzaného práva, je preto nesprávny. Odvolací súd vyvodil tento svoj záver z nesprávneho názoru na účinky právoplatného rozsudku súdu, ktorým bolo zrušené právoplatné rozhodnutie správcu dane o udelení príklepu, keď vychádzal z toho, že vydražiteľka nikdy nenadobudla vlastnícke právo.

Okrem toho, odvolací súd pri posudzovaní účinkov zrušenia rozhodnutia o udelení príklepu nerozlišoval medzi situáciou, v ktorej vydražiteľ do zrušenia právoplatného rozhodnutia o udelení príklepu vlastníckym právom nedisponoval, od situácie, v ktorej so svojím vlastníctvom nakladal.

Vzhľadom na výslovné neriešenie uvedenej otázky v platnej právnej úprave, možno podľa názoru dovolacieho súdu v prípade, ak vydražiteľ vlastníkom zostal, prijať záver vyplývajúci z analogického použitia zákona č. 427/1990 Zb. v znení neskorších predpisov o prevodoch vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby. V zmysle § 11 ods. 1 a 2 tohto zákona vlastníctvo k veciam vydraženým príklepom licitátora prechádza na vydražiteľa, ak však vydražiteľ v ustanovenej lehote nezaplatí cenu, za ktorú vec vydražil, prechod vlastníctva k vydraženej veci sa od začiatku zrušuje. Prípadne možno situáciu riešiť obdobne, ako ustanovuje § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého odstúpením od zmluvy, ak nie je právnym predpisom stanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak, sa zmluva od začiatku zrušuje. Zrušením právoplatného rozhodnutia o udelení príklepu zaniká od začiatku jedna z podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydražiteľom v daňovej exekúcii, tým zaniká (ak už vznikol) aj nadobúdaci titul a obnovuje sa pôvodný stav. Uvedený záver umožňuje pokračovať v daňovej exekúcii a ako dôsledok zrušenia nezákonného rozhodnutia o udelení príklepu musí byť jej účastníkmi akceptovaný.

Pokiaľ však vydražiteľ nadobudnuté vlastnícke právo platne previedol na iné osoby, treba aj v oblasti správneho súdnictva pri posudzovaní účinkov rozsudku súdu, ktorým bolo zrušené právoplatné rozhodnutie správcu dane o udelení príklepu, dať prednosť ústavnému princípu ochrany nadobudnutých práv, ktorý napokon možno vyvodiť aj z analogického použitia ustanovenia § 243d ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. Rešpektujúc tento princíp nemôžu tretie osoby konajúce v dobrej viere a spoliehajúce sa na platné právo stratiť nadobudnuté práva. Inak by bol totiž porušený aj princíp právnej istoty a vlastník by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo zjavne nezodpovedá chápaniu materiálneho právneho štátu.

Pretože odvolací súd sa v prejednávanej veci uvedenými úvahami neriadil, riešenie ním pripustenej dovolacej otázky nebolo správne. Dovolací súd preto rozsudok dovolacieho súdu pre nesprávne právne posúdenie veci v tejto otázke zrušil (§ 243b ods. 2 veta prvá O. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 veta druhá O. s. p.).

15.

ROZHODNUTIE

Pokiaľ z výpisu z obchodného registra vyplýva určitý spôsob konania štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, treba ho dodržať nielen pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ale aj pri uzavretí zmluvy o budúcej zmluve (§ 50a Občianskeho zákonníka).

Ak sa u obchodnej spoločnosti pre formu prejavu jej vôle v zmluve o prevode jej nehnuteľného majetku vyžadujú podpisy všetkých členov predstavenstva spoločnosti, takto ustanovenú formu prejavu treba dodržať nielen v samotnej kúpnej zmluve, ale aj v zmluve o budúcej zmluve (§ 50a Občianskeho zákonníka).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2008, sp. zn. 5 Cdo 42/2007)

Žalobcovia sa žalobami, konanie o ktorých súd spojil na spoločné konanie, domáhali uloženia vyhlásenia vôle žalovaného uzavrieť s nimi kúpne zmluvy, ktorými budú na nich prevedené nehnuteľnosti v kat. území N. Z., vedené na LV č. 10116, bližšie určené v žalobe, a uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť im zmluvné pokuty po 10 000 000,- Sk. Ako rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodili uplatnené práva, uviedli, že 17. mája 2003 uzavreli so žalovaným zmluvy, podlá ktorých žalovaný do 10 dní po tom, ako predmetné nehnuteľnosti nadobudne do vlastníctva vo verejnom ponukovom konaní na predaj majetku úpadcu E. N. Z., prevedie tieto nehnuteľnosti na žalobcov za dohodnutú kúpnu cenu. Pre prípad porušenia zmluvných povinností žalovaným účastníci si dohodli zmluvné pokuty po 10 000 000,-Sk. Žalovaný uzavretie kúpnych zmlúv aj zaplataenie zmluvných pokút odmieta.

Žalovaný sa vzájomnou žalobou domáhal určenia neplatnosti zmlúv o budúcich zmluvách.

Okresný súd Nové Zámky (súd prvého stupňa) rozsudkom z 30. marca 2005, č. k. 12 C 3/04-273, rozhodol tak, že „nahrádza vyhlásenie vôle žalovaného, ktorý ako predávajúci na strane jednej uzatvára so žalobcom 1/ na strane druhej kúpnu zmluvu v znení ako je uvedená v prílohe tohto rozsudku, ktorá tvorí zároveň jeho neoddeliteľnú časť“. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ 10 000 000 ,- Sk titulom zmluvnej pokuty. Tak isto nahradil vyhlásenia vôle žalovaného vo vzťahu k žalobcovi 2/ a rozhodol o jeho povinnosti zaplatiť žalobcovi 2/ zmluvnú pokutu 10 000 000 ,- Sk. Žalovanému naostatok uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že zmluvy o budúcich zmluvách sú platné, pretože majú všetky obligatórne náležitosti, vrátane podpisu osôb oprávnených konať za účastníkov. S námietkou žalovaného, že predbežné zmluvy za jeho obchodnú spoločnosť podpísal iba predseda predstavenstva, hoci podľa zápisu v obchodnom registri, v znení v čase uzavretia zmlúv, pri uzatváraní zmlúv o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti sa malo postupovať v zmysle § 13 ods. 3 stanov spoločnosti tak, že tieto zmluvy mali podpísať všetci členovia predstavenstva a všetci členovia dozornej rady, pričom všetky podpisy na takých zmluvách mali byť úradne overené, sa súd prvého stupňa vypořiadal tak, že predmetnými predbežnými zmluvami sa neprevádzal majetok spoločnosti. Zmluvu o budúcej zmluve totiž nemožno stotožniť so zmluvou o prevode vlastníctva spoločnosti; ide o dve obsahovo a formálne rozdielne zmluvy. Naostatok, v čase uzavretia predbežných zmlúv, 17. mája 2003, spoločnosť žalovaného nebola ani vlastníkom predmetných nehnuteľností a keby aj bola, uzavretím predbežných zmlúv ešte nedochádzalo k prevodu majetku spoločnosti. Z toho súd prvého stupňa vyvodil, že „obmedzenie, resp. podmienka podpisov ďalších členov predstavenstva a dozorných rád sa na uzavretie takýchto zmlúv nevyžadovala.“ Uviedol, že takto síce dochádza „k takej kurióznejšej situácii, že predseda predstavenstva podpisom platnej zmluvy o budúcej zmluve založil formálnu povinnosť ostatným členom predstavenstva a členom dozorných rád na podpísanie konečnej zmluvy“, žalovaný ale mohol zabrániť tejto situácii adekvátnou úpravou konania v mene spoločnosti v svojich stanovách. Svoje rozhodnutie o splnení povinnosti zaplatiť zmluvné pokuty súd prvého stupňa odôvodnil tým, že žalovaný tým, že do dohodnutej doby neuzavrel kúpne zmluvy, porušil svoju zmluvnú povinnosť, s ktorým porušením účastníci spojili vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu. Vzájomnú žalobu na určenie neplatnosti zmlúv o budúcich zmluvách súd prvého stupňa zamietol majúc za to, že žalovaný nepreukázal, že pri ich uzatváraní konal v omyle alebo pod nátlakom.

Krajský súd v Nitre (odvolací súd), konajúci o odvolaní žalovaného, rozsudkom zo 4. októbra 2006, sp. zn. 5 Co 170/2005, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v častiach ukladajúcich vyhlásenie vôle žalovaného a povinnosť zaplatiť zmluvné pokuty tak, že žalobu v týchto častiach zamietol. Rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietajúcej vzájomnú žalobu žalovaného potvrdil a zmenil jeho výrok o trovách prvostupňového konania tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Rovnako rozhodol o trovách odvolacieho konania.

Odvolačný súd tak rozhodol majúci za to, že rozhodnutie nižšieho súdu, hoci spočíva na správne zistenom skutkovom stave, nie je správne. Vychádzal z toho, že stanoviny žalovanej obchodnej spoločnosti v znení platnom v čase uzavretia zmlúv o budúcich zmluvách, jednoznačne stanovili, že pri uzatváraní zmlúv o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti a zmlúv o zriadení záložného a iných vecných práv k nehnuteľnému majetku spoločnosti sa postupuje tak, že okrem podpisu predsedu predstavenstva (v tom čase M. D.) tieto zmluvy podpisujú všetci ďalší členovia predstavenstva a všetci členovia dozornej rady, pričom všetky podpisy na týchto zmluvách musia byť úradne overené. Uviedol, že „treba vychádzať z toho právneho názoru, že predmetom zmluvy o budúcej zmluve, a teda i predmetom realizačnej (hlavnej) kúpnej zmluvy, sú nehnuteľnosti vo vlastníctve budúceho prevodcu (povinného žalovaného), za ktorého v zmysle stanov organizácie žalovaného nemohol platne zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy podpísať len predseda predstavenstva M. D., ale ju museli podpísať aj ostatné osoby uvedené v stanovách spoločnosti žalovaného Dospel k záveru, že zmluvy o budúcich zmluvách zo 17. mája 2003 sú absolútne neplatné, pretože chýba na nich podpis konajúcich a „vôľa žalovaného uzavrieť takúto zmluvu o budúcej zmluve“. Na neplatnosť zmlúv o budúcich zmluvách, ktorá nastáva zo zákona a pôsobí voči každému, musel súd prihliadnúť z úradnej moci, uzavrel dôvody svojho zmeňujúceho rozhodnutia odvolací súd. Za správne ale považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa o vzájomnej žalobe žalovaného. Uviedol, že vzhľadom na spôsob rozhodnutia o odvolaní, iné rozhodnutie o vzájomnej žalobe naostatok ani neprichádzalo do úvahy.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa o nahradení vyhlásenia vôle žalovaného, žalobcovia podali dovolanie. Navrhli rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa žalobcov odvolací súd nesprávne posúdil spôsob konania za žalovaného v čase uzatvorenia zmlúv o budúcich zmluvách. Tvrdia, že predseda predstavenstva žalovaného bol oprávnený sám podpísať zmluvy o budúcej zmluve. Uzatvorenie takej zmluvy o budúcej zmluve nie je úkonom, ktorý je podľa obchodného registra vylúčený zo „samostatnej pôsobnosti“ predsedu predstavenstva žalovaného. Predmetom zmlúv o budúcich zmluvách totiž nebol prevod nehnuteľností, ale záväzok uzatvoriť zmluvu o prevode nehnuteľností za predpokladu splnenia budúcej a neistej podmienky. Cieľom a účelom zmluvy o budúcej zmluve nebolo vyvolanie vecnoprávných dôsledkov a bola svojou právnou povahou celkom odlišným inštitútom, ako mala byť zmluva o prevode nehnuteľností. Nebolo preto možné stotožňovať „vykonávaciú“ zmluvu so zmluvou o budúcej zmluve. Zapísaný spôsob konania žalovaného nijakým spôsobom nevyklúčil zo všeobecnej právomoci predsedu predstavenstva žalovaného konať za spoločnosť pri uzavretí zmluvy o budúcej zmluve. Takto uzavretá zmluva o budúcej zmluve preto zaväzuje žalovaného. Žalobcovia tiež tvrdili, že spôsob konania za žalovaného zapísaný v obchodnom registri je neplatný. Konanie menom žalovanej spoločnosti, upravené v obchodnom registri, je „veľmi neobvyklé a kuriózne“. Naostatok požiadavka, aby zmluvy o prevode nehnuteľného majetku, okrem členov predstavenstva, podpisovali aj všetci členovia dozornej rady, je neprípustným vnútorným obmedzením právomoci predstavenstva. Vzhľadom na neplatnú formuláciu spôsobu konania za žalovaného aj členmi dozornej rady, považujú žalobcovia za neplatné celé ustanovenie stanov žalovaného o konaní jeho menom a tvrdia, že je potom namieste aplikovať na danú vec zákonnú úpravu ustanovenú v § 191 ods. 1 Obchodného zákonníka, t. j. že oprávnený konať v mene spoločnosti je každý člen predstavenstva. Podľa žalobcov ale ani zapísaný spôsob konania za žalovaného nebránil predsedovi predstavenstva samostatne podpísať akúkoľvek zmluvu, teda aj zmluvu o budúcej zmluve. Tvrdili, že akékoľvek pochybnosti ohľadom spôsobu konania žalovaného zapísaného v obchodnom registri musia ísť na ťarchu žalovaného. Podľa žalobcov odvolacím súdom prijatý výklad stanov žalovanej spoločnosti je „extrémne extenzívny“ a je v rozpore s v konám jasne prejavenu a preukázanou vôľou konajúcej osoby - hlavného akcionára žalovaného, s výkladovými pravidlami bežne aplikovanými v obchodných vzťahoch, so zásadou materiálnej publicity obchodného registra a so zásadou ochrany dobrej viery osoby spoliehajúcej sa na zápis do obchodného registra. Tiež uviedol, že právne posúdenie veci odvolacím súdom je vo svojom dôsledku v najväčšej možnej miere nepriaznivé pre žalobcov, ktorí boli dobromyseľnými účastníkmi právneho vzťahu so žalovaným. Odvolací súd „pozitívne oceniť“ nesprávne a protiprávne konanie žalovaného, ktorý po tom, ako neurčitým spôsobom upravil vo svojich stanovách konanie za neho a podpisovanie zmlúv, následne flagrantným spôsobom porušil svoj zmluvne dohodnutý záväzok. Podľa žalobcov je odvolacím súdom prijaté právne posúdenie veci v príkrom rozpore so slovenským právom a „akoukoľvek mysliteľnou zásadou spravodlivosti a právnej istoty.“

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. S. p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k nasledujúcim záverom.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Z ustanovenia § 241 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia; obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O. s. p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vady podľa § 237 O. s. p. (spočívajúce v nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, v prekážke veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, v odňatí možnosti účastníka pred súdom konať a v rozhodovaní vylúčeným sudcom, či v konám súdom nesprávne obsadeným), ani iné vady, majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, neboli žalobcami namietané a nevyplývajú ani z obsahu spisu.

Dovolací súd potom pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu uplatneného žalobcami (napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci), vrátane jeho obsahového vymedzenia. Nezaoberal sa pritom právnymi otázkami žalobcami nenamietanými. Dospel k záveru, že obsah dovolania žalobcov nie je spôsobilý spochybniť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených.

Nesprávnym právnym posúdením veci (či určitej právnej otázky) v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., je také posúdenie, pri ktorom odvolací súd na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny predpis nesprávne vyložil, alebo nesprávne aplikoval. V danej veci dovolací súd v rozhodnutí odvolacieho súdu také pochybenie nezistil.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne a výstižne vysvetlil dôvody, z ktorých mal za to, že zmluvy o budúcich zmluvách zo 17. mája 2003 sú neplatné. S jeho odôvodnením sa dovolací súd stotožňuje a na jeho doplnenie, reagujúc na dôvody dovolania, dodáva nasledovné:

Konanie v mene budúceho predávajúceho — žalovaného bolo v čase od 7. novembra 2000 do 1. októbra 2004 vymedzené tak, že predstavenstvo bolo oprávnené konať v mene spoločnosti vo všetkých veciach. Konať menom spoločnosti a podpisovať za spoločnosť vo všetkých veciach, okrem zmlúv o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti a zmlúv o zriadení záložného a iných vecných práv k nehnuteľnému majetku spoločnosti, bol oprávnený predseda predstavenstva. Pri uzatváraní zmlúv o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti a zmlúv o zriadení záložného a iných vecných práv k nehnuteľnému majetku spoločnosti sa postupovalo v zmysle § 13 ods. 3 stanov spoločnosti v znení zo dňa 3. októbra 2000 tak, že tieto zmluvy okrem predsedu predstavenstva podpisovali aj ďalší členovia predstavenstva a všetci členovia dozornej rady, pričom všetky podpisy na týchto zmluvách museli byť úradne overené.

Z Čl. II Zmlúv o budúcej zmluve zo 17. mája 2003, uzavretých jednak medzi budúcim predávajúcim R., a. s. a budúcim kupujúcim Ing. I. Z. - T. obchodná sieť, resp. medzi budúcim predávajúcim R., a. s. a budúcim kupujúcim E., s. r. o., nepochybne vyplýva, že sa týkajú nehnuteľností v katastrálnom území N. Z. Medzi účastníkmi nebolo sporné ani to, že zmluvy o budúcej zmluve za budúceho predávajúceho podpísal iba predseda predstavenstva M. D.

Pre rozhodnutie veci bolo dôležité predovšetkým posúdenie otázky, či postup podľa § 13 ods. 3 stanov žalovaného v znení zo dňa 3. októbra 2000 (zmluvy o prevode nehnuteľného majetku žalovaného mali okrem predsedu predstavenstva podpísať aj ďalší členovia predstavenstva a všetci členovia dozornej rady, pričom všetky podpisy na týchto zmluvách museli byť úradne overené) mal byť zachovaný aj pri uzavieraní zmlúv o budúcej zmluve zo 17. mája 2003.

Ustanovenia § 50a Občianskeho zákonníka upravujúce dohodu o budúcej zmluve majú povahu kogentnej právnej normy, t. j. normy, od ktorej sa účastníci nemôžu odchyliť. Účastníkmi tejto dohody môžu byť len účastníci budúcej zmluvy. Inak povedané, zaviazat' sa uzavrieť budúcu zmluvu v zmysle ustanovenia § 50a Občianskeho zákonníka môžu len účastníci zmluvy, ktorá má byť nimi v budúcnosti uzavretá.

Pri dohode o budúcej zmluve ide o zmluvnú formu kontraktnej povinnosti. Podstata dohody o budúcej zmluve spočíva v tom, že sa jej subjekty písomne zaväzujú, že do dohodnutej doby uzavrujú určitú zmluvu. Osobitosť tejto zmluvy spočíva v predmete záväzku, ktorý z nej vyplýva. Ide o povinnosť urobiť právny úkon, t. j. uzavrieť zmluvu, na základe ktorej sa až realizuje hospodársky cieľ vyjadrený v kauze samotnej zmluvy. Nesplnenie záväzku uzavrieť dohodnutú zmluvu má za následok vznik práva domáhať sa na súde žalobou nahradenia vyhlásenia vôle, aby druhej strane bola uložená povinnosť zmluvu uzavrieť (§ 161 ods. 3 O. s. p.).

Dohoda o budúcej zmluve musí obsahovať všetky nevyhnutné obsahové a formálne náležitosti budúcej zmluvy a ako právny úkon musí tiež vyhovovať všeobecným náležitostiam právnych úkonov stanoveným v ustanoveniach § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi významné požiadavky dohody o budúcej zmluve teda patria náležitosti

vôle a jej prejavu. Náležitosti prejavu vôle sú zrozumiteľnosť, určitosť a v niektorých prípadoch i forma prejavu. Ak chýba čo i len jedna z podstatných náležitostí dohody o budúcej zmluve ustanovených zákonom, má to za následok neplatnosť takejto dohody.

Podpisom konajúcej právnickej osoby je výlučne podpis, resp. podpisy osôb, ktoré sú oprávnené konať za právnickú osobu. Ak na budúcej zmluve týkajúcej sa nehnuteľnosti, ktorú na jednej strane uzaviera akciová spoločnosť, je len podpis predsedu predstavenstva, hoci podľa stanov spoločnosti pri uzavieraní zmluvy o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti je potrebný podpis všetkých členov predstavenstva a dozornej rady, nemožno konštatovať, že bola zachovaná písomná forma právneho úkonu. To napokon potvrdzuje aj znenie § 20 Občianskeho zákonníka.

Ako bolo uvedené vyššie, osobitosť zmluvy o budúcej zmluve spočíva v predmete záväzku, ktorý z nej vyplýva; ide o povinnosť uzavrieť zmluvu, na základe ktorej sa realizuje hospodársky cieľ vyjadrený v kauze zmluvy o budúcej zmluve. Zmluva o budúcej zmluve sa vždy viaže na inú zmluvu, ktorá sa má na jej základe uzavrieť, v dôsledku čoho obsah i náležitosti zmluvy o budúcej zmluve závisia od toho, aká zmluva má byť uzavretá. Nie je mysliteľné, aby uzavretie zmluvy o budúcej zmluve vyžadovalo inú formu prejavu než zmluva, ktorou sa realizuje jej ekonomický cieľ, v danej veci prevod nehnuteľného majetku obchodnej spoločnosti. I keď sa zmluvou o budúcej kúpnej zmluve ešte nenakladá s nehnuteľnosťou (ktorá naostatok ani nemusí byť ešte ani vo vlastníctve budúceho predávajúceho), zakladá sa ňou kontraktálna povinnosť uzavrieť do dohodnutej doby zmluvu o jej prevode. Bolo by proti všetkým zásadám nakladania s majetkom obchodnej spoločnosti ustanoveným v jej stanovách a v obchodnom registri, určeným práve na zvýšenú ochranu jej nehnuteľného majetku, záver, že kým na riadne a platné uzavretie zmluvy o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti sa vyžadujú overené podpisy všetkých členov predstavenstva spoločnosti, na uzavretie zmluvy o budúcej zmluve (z ktorej vyplývajúca povinnosť uzavrieť riadnu zmluvu o prevode je vynútitelná štátnou mocou) je postačujúci aj podpis predsedu predstavenstva.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že zmluvy o budúcej zmluve zo 17. mája 2003 s predmetom záväzku uzavrieť v budúcnosti zmluvu o prevode nehnuteľných vecí, museli mať rovnaké formálne náležitosti, aké si vyžadovalo uzavretie platnej kúpnej zmluvy, včítane postupu jej uzatváraní, t. j. zmluvy o budúcej zmluve mali okrem predsedu predstavenstva podpísať aj všetci ďalší členovia predstavenstva a všetci členovia dozornej rady, pričom všetky podpisy na týchto zmluvách mali byť úradne overené.

Za neopodstatnenú považuje dovolací súd aj námietku žalobcov, že je neplatný v obchodnom registri ustanovený spôsob konania v mene žalovaného, resp. že akékoľvek pochybnosti o spôsobe konania za neho musia ísť na jeho ťarchu.

Spôsob konania v mene obchodnej spoločnosti ustanovený v obchodnom registri nemá znaky právneho úkonu, jedine môže byť neplatný pre nerešpektovanie zákonom požadovaných náležitostí. Obchodný register je verejný zoznam zákonom určených údajov o zapisovaných subjektoch, ktorého súčasťou je (od 1. januára 2002) aj zbierka listín, ktorej obsah tvorí zákonom určený zoznam listín. Verejnosť obchodného registra sa prejavuje v princípe formálnej publicity (prístupnosť zapísaných údajov v prospech tretích osôb bez preukazovania právneho záujmu) a v princípe materiálnej publicity, t. j. v účinkoch zapísaných údajov vo vzťahu ku zapísanému subjektu a ku tretím osobám. Princípom materiálnej publicity vo vzťahu k tretím osobám sa realizuje zásada ochrany dobrej viery tretích osôb za splnenia predpokladu pozitívneho alebo negatívneho princípu materiálnej publicity.

Podľa dovolacieho súdu bol spôsob konania v mene žalovaného v rozhodnom čase vymedzený jasne a zrozumiteľne, spôsobom, ktorý nevzbudzoval žiadne pochybnosti o tom, kto podpisuje zmluvy o prevode nehnuteľného majetku spoločnosti a zmluvy o zriadení záložného a iných vecných práv k nehnuteľnému majetku spoločnosti.

Pre danú vec nie je naostatok významná ani výhrada žalobcov, že za spoločnosť žalovaného nemohli konať aj členovia dozornej rady, z ktorej vyvodzuje neplatnosť „ustanovenia požadujúceho prejav vôle členov dozornej rady“. Je pravda, že ak by stanov spoločnosti určili, že na niektoré úkony predstavenstva (okrem zmlúv uzavieraných osobami oprávnenými konať za spoločnosť podľa § 196a Obchodného zákonníka, ktoré dozorná rada schvaľuje vždy) sa vyžaduje predchádzajúci súhlas dozornej rady, išlo by o interné obmedzenie predstavenstva konať za spoločnosť, ktoré nie je účinné voči tretím osobám (§ 191 ods. 2, § 13 ods. 4 Obchodného zákonníka), v danej veci ale zmluvy o budúcej zmluve nepodpísali ani ďalší členovia predstavenstva žalovaného. Na tom nič nemení, že podľa tvrdenia žalobcov spoločnosť žalovaného bola „ovládaná pánom D. ktorý „vystupuje ako neobmedzený vlastník a zosobnenie — personalizácia spoločnosti“.

Z argumentácie žalobcov vyplýva, že nerobia rozdiel medzi obmedzením konateľského obmedzenia štatutárneho orgánu (ktoré skutočne nie je účinné voči tretím osobám ani v prípade, keď bolo zverejnené) so

spôsobom konania štatutárneho orgánu (t. j. s obyčajným mechanizmom prejavu vôle právnickej osoby prostredníctvom jej štatutárneho orgánu).

Ak nebol dodržaný spôsob, akým majú príslušní členovia predstavenstva podľa zápisu v obchodnom registri zaväzovať spoločnosť, nie je spoločnosť zaviazaná.

Pokiaľ žalobcovia namietajú, že neplatnosť predmetných zmlúv spôsobila žalovaná, treba poukázať na to, že podľa ustálenej súdnej praxe dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy nezávisia od toho, kto neplatnosť zaviniť.

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobcov bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie nie je správne. Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O. s. p., ani iné (v § 237 O. s. p. neuvedené) vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O. s. p.).

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Úspešný účastník v dovolacom konaní podal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy tohto konania v sume 5 039,- Sk za dva úkony právnej služby (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za dve právne služby, ktoré advokát poskytol prevzatím a prípravou zastúpenia a vypracovaním vyjadrenia z 19. apríla 2007 k dovolaniu žalobcov [§ 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb], čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu a s 19 % DPH predstavuje spolu 5 039,- Sk.

16.

ROZHODNUTIE

Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej preprave CMR nemá ustanovenia o uznaní záväzku a jeho dôsledkoch. Otázkou účinkov uznania záväzku z obchodného záväzkového vzťahu na plynutie premlčacej doby treba riešiť podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2007, sp. zn. 1 Obdo V 62/2005)

Súd prvého stupňa rozsudkom z 27. októbra 2003, č. k. 54 Cb 24/98-91, čiastočne vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni 140 000,-Sk s príslušenstvom. Rozhodol tak s odôvodnením, že úpadca na základe objednávky vykonal pre žalovaného medzinárodnú prepravu tovaru, za ktorú vyfakturoval 148 200,- Sk.

Žalovaný listom z 18. apríla 1995, ktorý súd považoval za uznanie záväzku s účinkami podľa § 323 v spojení s § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka, oznámil, že pristúpi k postupnému splácaniu záväzkov, ak mu to jeho finančná situácia dovolí. Následne uhradil 44 500,- Sk. Zvyšok dlhu neuhradil. Keďže úpadca vo vzťahu vystupoval ako sprostredkovateľ vykonanej prepravy, nevzťahuje sa na prípad Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej preprave CMR* (ďalej len „Dohovor“) a obchodný vzťah bolo treba posúdiť podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka.

* *Dohovor bol v Zbierke zákonov ČSSR vyhláškou ministra zahraničných vecí uverejnený pod č. 11/1975 Zb.*

Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný, žiadal rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. V odvolaní uviedol, že žalovaný v prepravnom vzťahu vystupoval ako komisionár dopravca, ktorý sa zaviazal, že vykoná dopravu prepravou zmluvou, ale nechal ju uskutočniť vo vlastnom mene a na vlastný účet iným dopravcom, a to úpadcom. Na vzťah z prepravy medzi účastníkmi treba použiť ustanovenia Dohovoru. Podľa článku 32 ods. 1 sa nároky z prepravy premlčujú za rok. Premlčacia lehota práv z najneskôr splatnej zmluvy začala plynúť 10. decembra 1993 a uplynula 10. decembra 1994. List z 18. apríla 1995, ktorý súd považoval za uznanie dlhu, spôsobil nový beh jednoročnej premlčacej lehoty, ktorá uplynula 19. apríla 1996. Žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej lehoty až 18. októbra 1996.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodoval o odvolaní žalovaného, rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Stotožnil sa s názorom odvolateľa, že vzťah účastníkov sa spravuje podľa Dohovoru, keďže prepravu objednal žalovaný u úpadcu, ktorý bol dopravcom. Nároky z prepravy sa podľa čl. 32 ods. 1 premlčujú za jeden rok, pričom lehota začína podľa ods. 2 písm. c) plynúť uplynutím troch mesiacov odo dňa uzavretia zmluvy. Preprava sa uskutočnila podľa objednávok z 8. a 9. septembra 1993 a lehota uplynula v decembri 1994. Žalobkyňa právo uplatnila po uplynutí premlčacej lehoty, načo nemá vplyv ani to, že žalovaný dlh uznal, keďže žaloba bola podaná až 24. októbra 1996.

Proti rozsudku podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní uviedla, že dovolací súd vychádzal z nesprávneho názoru, že vzťah účastníkov sa spravuje Dohovorom, keďže nedošlo k uzatvoreniu zmluvy o preprave. Žalovaný nebol odosielateľom, ale ako sprostredkovateľ zabezpečoval u úpadcu vykonanie prepravy v prospech tretích osôb. Medzi účastníkmi vznikol obchodnoprávny vzťah na základe nepomenovanej zmluvy (§ 269 ods. 2 Obchodného zákonníka), keď žalovaný mal s treťou osobou uzavretú zmluvu o sprostredkovaní prepravy (§ 601 Obchodného zákonníka). Premlčanie sa má spravovať Obchodným zákonníkom, vrátane účinkov uznania záväzku, podľa § 323 v spojení s § 407 Obchodného zákonníka.

Žalovaný žiadal dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že vzťah, z ktorého žalobkyňa uplatňuje právo, sa spravuje príslušnými ustanoveniami Dohovoru. Žalovaný, plniac záväzok voči tretej osobe zabezpečiť pre ňu prepravu vo vlastnom mene, uzavrel s úpadcom prepravnú zmluvu. Miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania ležia vo dvoch rôznych štátoch (čl. 1 Dohovoru).

K správne mu záveru dospel odvolací súd aj v tom, že premlčanie uplatňovaného práva sa spravuje čl. 32 ods. 1 písm. c) Dohovoru. Nebyť uznania, právo by sa premlčalo v decembri 1995. Odvolací súd však bližšie nezdôvodnil, prečo nemá uznanie v prejednávanej veci vplyv na posúdenie otázky, či bola žaloba podaná pred uplynutím premlčacej doby. Odôvodnenie rozhodnutia naznačuje, že odvolací súd vychádzal z toho, že uznaním záväzku začína plynúť nová jednoročná premlčacia doba, ako to tvrdil žalovaný v odvolaní.

Dohovor nemá vlastné ustanovenia o uznaní záväzku a jeho dôsledkoch. Článok 32 ods. 3 odkazuje na právo platné na súde, na ktorom sa právo uplatňuje, keď stanovuje, že týmto právom sa spravuje zastavenie a prerušenie premlčania (s výnimkou ods. 2, ktorý upravuje plynutie premlčacej doby ako dôsledok písomnej reklamácie). Otázku účinkov uznania záväzku treba riešiť podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 407 ods. 1 Obchodného zákonníka spája s písomným uznaním záväzku prerušenie plynutia premlčacej doby a začatie plynutia novej štvorročnej premlčacej doby. Zo znenia citovaného ustanovenia vyplýva, že dôsledkom relevantného uznania záväzku je začatie plynutia novej, štvorročnej premlčacej doby. Po každom uznaní záväzku nasleduje plynutie štvorročnej lehoty, bez ohľadu na to, aká bola pôvodná premlčacia doba, ktorej plynutie bolo uznaním prerušené.

V prejednávanej veci by to znamenalo (ak žalovaný záväzok uznal 18. apríla 1995), že premlčacia doba by uplynula až v roku 1999, teda tri roky po podaní žaloby a žaloba by bola podaná včas. Keďže odvolací súd vo svojom rozhodnutí nezaujal jednoznačný názor, či považuje záväzok za uznaný alebo nie, nemohol dovolací súd správnosť jeho záveru preskúmať a k uznaniu zaujať názor.

Z uvedených dôvodov rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.]. Dovolací súd ho preto podľa § 243b ods. 1, ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

17.

ROZHODNUTIE

Odmena správcu konkurznej podstaty sa nezvyšuje o daň z pridanej hodnoty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2007, sp. zn. 1 M Obdo V 5/2006)

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 23. marca 2005, č. k. 25-24 K 463/99-427, schválil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty, vyúčtovanie odmeny a výdavkov JUDr. D. V. zo dňa 31. júla 2004 a jej doplnenia z 28. septembra 2004 v rozsahu, že celkový príjem do podstaty je 12 661 940,75 Sk, počas konkurzného konania boli uspokojené pohľadávky proti podstate vo výške 2 151 629,94 Sk, odmena správkyni podstaty je 1 207 947,- Sk a výdavky správkyni podstaty sú 56 000,- Sk. Na rozdelenie veriteľom zostáva suma 9 746 363,81 Sk.

Na odvolanie správkyni JUDr. D. V. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 18. mája 2005, č. k. 6 Obo 169/2005-435, uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. K odvolacej námietke správkyni, že jej súd nepriznal zvýšenie odmeny o daň z pridanej hodnoty, odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že ustanovenie § 6 písm. a) vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení neskorších predpisov neumožňuje určenie odmeny správcovi konkurznej podstaty s daňou z pridanej hodnoty. Uviedol, že pohľadávka na zaplatenie DPH nie je pohľadávkou proti úpadcovi, a preto ju nemožno uspokojiť z prostriedkov konkurznej podstaty.

Proti uvedeným uzneseniam podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky a navrhol ich v časti týkajúcej sa odmeny správkyni zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania generálny prokurátor uviedol:

Zo súdneho spisu vyplýva, že správkynia konkurznej podstaty vyúčtovala odmenu vo výške 1 209 947,- Sk, ktorú zvýšila o 19 % daň z pridanej hodnoty, pričom túto náhradu dane z pridanej hodnoty jej konajúci súd nepriznal.

Z predmetného uznesenia v časti odmeny správkyni konkurznej podstaty vyplýva, že Krajský súd v Banskej Bystrici nepriznal zvýšenie tejto odmeny, ani výdavkov o daň z pridanej hodnoty, a to aj napriek tomu, že správkynia podstaty bola platiteľkou dane z pridanej hodnoty. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že nakoľko prieskumné pojednávanie sa uskutočnilo 7. marca 2001, spravuje sa odmena správkyni konkurznej podstaty vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb. v znení platnom do 8. októbra 2001, ktorá neumožňuje jej zvýšenie o daň z pridanej hodnoty. Prvostupňový súd tiež poukázal na to, že pohľadávka na zaplatenie dane z pridanej hodnoty je pohľadávkou štátu v správe príslušného daňového úradu voči správcovi konkurznej podstaty, ako fyzickej osobe, z titulu získania určitého príjmu vo forme odmeny za výkon svojej funkcie, pohľadávka na zaplatenie dane z pridanej hodnoty nie je pohľadávkou proti úpadcovi, a preto ju nemožno uspokojiť z prostriedkov konkurznej podstaty.

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní, explicitne neriešila otázku náhrady výdavkov a to až do 1. júla 2005, ani otázku priznávania dane z pridanej hodnoty.

Z ustanovení zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v žnem neskorších predpisov vyplýva, že správca konkurznej podstaty má nárok na náhradu výdavkov a aj keď tieto výdavky nie sú nikde bližšie špecifikované, neznamená to, že náhrada dane z pridanej hodnoty je tým vylúčená.

Problematika dane z pridanej hodnoty bola Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky upravená (podľa názoru dovolateľa v rozpore so zákonom o DPH a aj v príkrom rozpore s pôvodným znením tejto novely predloženej na pripomienkové konanie zo strany Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v apríli 2005 č. mat. 8227/2005-53) až na základe novely vykonanej vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 292/2005 Z. z., ktorá s účinnosťou od 1. júla 2005 v § 7 ods. 3 stanovila, že „ak je správca platiteľom dane z pridanej hodnoty, konkurzná odmena sa nezvyšuje o daň z pridanej hodnoty.“

V pripomienkovom konaní sa znenie § 7 ods. 3 navrhovalo tak, že, „ak je správca platiteľom dane z pridanej hodnoty, konkurzná odmena sa zvyšuje o daň z pridanej hodnoty.“

Podľa článku 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa článku 20 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Týmito ustanoveniami sa sudy v predmetnej veci dôsledne neriadili a vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny predpis, alebo síce aplikoval správny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Daň z pridanej hodnoty je nepriama daň, ktorá je viazaná na zmenu vlastníctva majetku. Zákon rozlišuje medzi osobami, ktoré sú povinné platiť daň a platiteľmi dane. Platiteľom dane z pridanej hodnoty je osoba podliehajúca dani, ktorá je registrovaná ako platiteľ.

Z podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, ako aj zo súdneho spisu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 25-24 K 463/99, vyplýva, že JUDr. D. V. je platiteľkou dane z pridanej hodnoty, ktorú aj príslušnému daňovému úradu odvieďa.

Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že správkyňa podstaty v prejednávanej veci má nárok na priznanie dane z pridanej hodnoty na základe zákona o DPH, pričom jej odmena, ako aj hotové výdavky podliehali dani z pridanej hodnoty na základe zákona a túto sumu musela ako platiteľka dane z pridanej hodnoty štátu odvieť, a to aj napriek tomu, že konajúce sudy pri rozhodovaní o odmene jej sumu rovnajúcu sa tejto dani nepriznali. Nepriznanie tejto súčasti odmeny nemá oporu v zákone, pričom konajúce sudy sa opierali vo svojom zdôvodnení iba o neexistujúce ustanovenie vo vyhláške a vôbec nezohľadnili ustanovenia zákona o DPH.

Vzhľadom na to, že odmenu správkyne konkurznej podstaty, ktorá patrí správkyňi konkurznej podstaty za výkon jej funkcie, treba považovať za majetok, ktorý sa nadobúda právoplatným výrokom všeobecného súdu o jeho priznaní, požíva tento majetok v celom rozsahu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Argumentácia odvolacieho súdu, podľa ktorého vyhláška č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v § 6 písm. a) neumožňuje určenie odmeny správcovi konkurznej podstaty s daňou z pridanej hodnoty, nemá oporu v žiadnom právnom predpise, nakoľko takéto ustanovenie predmetná vyhláška neobsahovala do 1. júla 2005. Za tohto stavu bol súd povinný zohľadniť zmysel a účel náhrady trov konania a použiť výklad, ktorý by neporušoval základné právo účastníka podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového dohovoru, a ktorý by, nerešpektujúc článok 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, neupieral správcovi konkurznej podstaty toto základné právo v porovnaní s inými obdobnými právnickými profesiami, a to najmä advokátmi a exekútormi.

V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2004, č. ÚS 31/04-30 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2006, č. 3 M Cdo 23/2005, týkajúce sa problematiky dane z pridanej hodnoty u exekútorov, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2005 č. 1 M Obdo V 14/2004, ktoré sa týka problematiky dane z pridanej hodnoty u advokátov.

Ak má byť teda Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát, nemožno súhlasiť s tým, aby sa predmetná problematika u týchto profesií riešila výkladom diametrálne rozdielne.

Ako z uvedeného vyplýva, ak je správca konkurznej podstaty platiteľom dane z pridanej hodnoty, je daň súčasťou odmeny a súd bol povinný túto daň priznať spolu s odmenou. Ak takto konajúce sudy nerozhodli, poškodili tým JUDr. D. V., správkyňu konkurznej podstaty úpadcu S., a. s. v konkurze, R. S.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia pojednávania, preskúmal napadnuté uznesenia v medziach a v rozsahu, ako je uvedené v mimoriadnom dovolaní a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd sa stotožňuje s doterajšou dlhoročnou rozhodovacou praxou súdov prvého stupňa (t. j. krajských súdov), ako aj odvolacieho súdu pri priznávaní odmeny správcov konkurzných podstat v tom smere, že túto odmenu jednotne priznali bez navýšenia o daň z pridanej hodnoty. Táto prax bola a je plne v súlade s ustanovením § 6 písm. a) vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel. Zvýšenie odmeny správcu o DPH nemá oporu ani v zákone č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, pretože tento predpis predovšetkým definuje, ktoré plnenia sú zdaniiteľné, a ktoré subjekty a akým spôsobom daň z pridanej hodnoty platia, určuje sadzby dane, atď., ale žiadnym spôsobom sa nedotýka výšky odmeny správcu konkurznej podstaty. Skutočnosť, že správca konkurznej podstaty z

priznanej odmeny zaplatí daň z pridanej hodnoty, ešte neznamená, že táto odmena má byť zvýšená ešte aj o túto čiastku (t. j. o daň z pridanej hodnoty). Pre takýto postup v právnom poriadku Slovenskej republiky niet opory.

V tomto smere dovolací súd poukazuje na to, že odmena správcu konkurznej podstaty nie je žiadnym spôsobom porovnateľná s odmenou advokátov alebo odmenou súdnych exekútorov, ako mylne sa argumentuje v mimoriadnom dovolaní.

Práva a povinnosti správcu konkurznej podstaty vymedzuje predovšetkým zákon č. 32É/1991 Zb. v ňom jeho noviel a vyhláška č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní. Cieľom konkurzu alebo vyrovnania je dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, t. j. z konkurznej podstaty (§ 2 ods. 2, § 6 ods. 1 zákona č. 32cV1991 Zb.). Z tejto konkurznej podstaty sa uskutočňuje aj priznanie a vyplatenie odmeny správcu, o čom rozhoduje konkurzný súd. V zmysle ustanovenia § 31 ods. 6 písm. a) zákona č. 328/1991 Zb. v znení jeho noviel výdavky a odmena správcu predstavuje pohľadávku proti podstate. Výška tejto odmeny je vymedzená v ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel, pričom len takto jasne a určito vymedzená výška odmeny predstavuje pohľadávku proti podstate. Súčasťou takto vymedzenej odmeny nemôžu byť žiadne iné zložky alebo plnenia, teda súčasťou tejto odmeny nemôže byť ani daň z pridanej hodnoty, ktorú je povinný z priznanej odmeny zaplatiť správca podstaty. Táto daň jednoducho nie je podľá platného práva pohľadávkou proti podstate, a preto z tejto podstaty nemôže byť uspokojená. Opačný výklad by viedol k ukráteniu ostatných veriteľov pri ich uspokojovaní z podstaty, čím by došlo k poškodeniu ich práv.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 243i ods. 2 v spojení s ustanovením § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Poznámka

U vedená zásada je výslovne vyjadrená aj v § 10 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z. účinnnej od 1. januára 2006.

18.

STANOVISKO

obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu ustanovenia § 128 O. s. p. v spojení s ustanovením §110 ods. 1 písm. a), ods. 4 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách.

Písomné oznámenie skutočnosti majúcej význam pre konanie a rozhodnutie súdu nie je službou poskytovanou za odplatu. Oznamovateľ má právo na náhradu odôvodnených vecných nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti so splnením povinnosti uloženej mu súdom podľa § 128 O. s. p.

Vecné náklady spravidla predstavujú výdavky oznamovateľa na materiál, poštovné, odmenu na mzdu príslušného pracovníka, prípadne výdavky na prevádzku technických zariadení za čas potrebný na zadováženie a spracovanie žiadanej informácie a pod.

Súčasťou týchto nákladov nemôže byť zisk oznamovateľa.

(Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2008,
č. Obpj 3/2008)

O d ô v o d n e n i e :

Predseda obchodnoprávneho kolégia podľa článku 17 ods. 4 písm. c) Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhol prijatie stanoviska na zjednotenie rozhodovacej činnosti senátov Najvyššieho súdu vo veciach týkajúcich sa výkladu a aplikácie vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 5. decembra 2007, č. k. 3 Obo 235/2007, na odvolanie Centrálnemu depozitára cenných papierov Slovenskej republiky (ďalej len „depozitár“), potvrdil uznesenie súdu, ktorým odvolateľovi nebola priznaná náhrada vo výške 986,50 Sk za poskytnuté informačné služby. V danej veci na žiadosť súdu prvého stupňa (§ 128 O. s. p.) mu Centrálny depozitár doručil výpis z evidencie údajov z účtu majiteľa cenných papierov. Súčasne doručil súdu faktúru na zaplatenie sumy 986,50 Sk, ktorou vyúčtoval cenu za vykonané služby. Túto sumu Centrálny depozitár fakturoval podľa svojho Cenníka služieb. Súd prvého stupňa konštatoval, že žiadosť Centrálnemu depozitára je v rozpore s § 128 O. s. p., lebo nepreukázal výšku vynaložených vecných nákladov v súvislosti s poskytnutím požadovanej informácie. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvého stupňa stotožnil. Ďalej uviedol, že § 128 O. s. p. korešponduje s § 110 ods. 4 zákona č. 566/2001 Z. z., v zmysle ktorého patrí Centrálnemu depozitárovi za podanie správy úhrada nákladov. Tieto náklady však nemožno považovať za službu, ako ju účtuje Centrálny depozitár podľa svojho cenníka. Právo účtovať služby podľa cenníka má len voči svojim klientom, s ktorými je v súkromnoprávnom vzťahu. Súd nie je zákaznikom a s Centrálnym depozitárom nie je v obchodnom vzťahu. Vzťah súdu a Centrálnemu depozitára je v danom prípade vzťahom verejnoprávnym. Súd má oprávnenie žiadať o poskytnutie správy a splnenie povinnosti môže aj vynucovať príslušnými sankciami. Centrálny depozitár má podľa § 128 O. s. p. právo na náhradu vecných nákladov. Súd prvého stupňa ho aj vyzval, aby ich vyčíslil a doložil. Tejto výzve súdu však nevyhovel. Z tohto dôvodu Centrálnemu depozitárovi náhradu vecných nákladov nepriznal.

Rovnako odvolací súd rozhodol aj vo veciach, sp. zn. 3 Obo 234/2007, 2 Obo 212/2007, 2 Obo 213/2007, 2 Obo 227/2007 a ďalších.

Z rovnakého právneho názoru odvolací senát vychádzal aj v uznesení z 28. augusta 2007, sp. zn. 4 Obo 105/2007, ktorým zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým náhrada priznaná nebola a uložil súdu prvého stupňa, aby v ďalšom konaní na preukázanie výšky vecných nákladov vyzval Centrálny depozitár. Takto postupoval odvolací súd aj vo veci, sp. zn. 3 Obo 107/2007.

Z iného právneho názoru vychádzal odvolací súd v uznesení z 29. novembra 2007, č. k. 6 Obo 213/2007, ktorým zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorý Centrálnemu depozitárovi fakturovanú náhradu podľa jeho cenníka nepriznal. Rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že Centrálnemu depozitárovi priznal za poskytnuté informačné služby náhradu vo výške 744,- Sk. Vo výroku neuviedol, kto má túto čiastku zaplatiť. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol a poukázal na § 110 ods. 1 písm. a) v spojení s § 4 zákona č. 566/2001 Z. z., ako aj

na § 128 O. s. p. Uviedol, že Cenník Centrálného depozitára bol schválený Dozornou radou Centrálného depozitára cenných papierov Slovenskej republiky, a. s. v zmysle Prevádzkového poriadku, pričom Prevádzkový poriadok je v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. schválený Národnou bankou Slovenska. Centrálny depozitár poskytol súdu informáciu - službu podľa § 110 ods. 1 písm. a) v spojení s odsekom 4 zákona č. 566/2001 Z. z., ktorú fakturoval podľa platného cenníka, a preto má právo na náhradu vecných nákladov v zmysle § 128 O. s. p.

Obchodnoprávne kolégium pri prijímaní tohto stanoviska vychádzalo z týchto právnych záverov:

V rámci občianskeho súdneho konania podľa § 128 O. s. p. každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie súdu písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie súdu, za náhradu vecných nákladov. Oznámením skutočností v zmysle citovaného § 128 O. s. p. je aj to, keď Centrálny depozitár zašle súdu výpis z evidencie údajov z účtu majiteľa cenných papierov. Centrálny depozitár je v zmysle § 99 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. akciovou spoločnosťou so sídlom na území Slovenskej republiky. Táto akciová spoločnosť vykonáva predovšetkým činnosti uvedené v ustanovení § 99 ods. 3 cit. zákona. Postup a spôsob pri vykonávaní činností uvedených v tomto ustanovení upravuje Prevádzkový poriadok akciovej spoločnosti, vydaný podľa § 103 cit. zákona. Na základe Prevádzkového poriadku bol vydaný cenník, podľa ktorého Centrálny depozitár účtoval odmenu za poskytnuté oznámenie súdu, ktoré považoval za službu poskytnutú súdu. Odvolací súd v uznesení z 29. novembra 2007, č. k. 6 Obo 213/2007, vychádzal z tohto cenníka.

Tento postup odvolacieho súdu však nezodpovedá zneniu § 128 O. s. p. a je aj v rozpore so zákonom č. 566/2001 Z. z. Odvolací súd pri rozhodovaní v uvedenej veci predovšetkým opomenul skutočnosť, že ani Prevádzkový poriadok, ani cenník vydaný Centrálnym depozitárom, nie je všeobecne záväzným právnym predpisom. Podľa § 103 ods. 6 zákona č. 566/2001 Z. z. Prevádzkový poriadok je záväzný iba pre osoby taxatívne uvedené v tomto ustanovení. Súd konajúci v občianskom súdnom konaní v tomto ustanovení uvedený nie je. Preto tento predpis a na jeho základe vydaný cenník pre súd nemôže byť záväzný. Záver odvolacieho senátu 6 Obo je najmä v rozpore s § 110 ods. 4 cit. zákona, ktorý tiež, podobne ako § 128 O. s. p., stanovuje, že za podanie správy súdu, na účely občianskeho súdneho konania, patrí Centrálnemu depozitárovi úhrada nákladov. Aj keď tu sa neuvádza, že ide o vecné náklady, obsahovo ide v zásade o rovnakú právnu úpravu, aká je v § 128 O. s. p. Teda obe tieto ustanovenia vylučujú, aby Centrálny depozitár v súvislosti s poskytovaním údajov súdu za túto činnosť mohol účtovať niečo iné, ako úhradu nákladov vynaložených na túto činnosť. Aj keď podľa zákona č. 566/2001 Z. z. Centrálny depozitár poskytuje služby za úhradu, pokiaľ ide o poskytovanie údajov súdu v rámci občianskeho súdneho konania, túto činnosť za službu považovať nemožno.

19.

ROZHODNUTIE

Problémy so súkromnými osobami nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu, pokiaľ politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. augusta 2008,
sp. zn. 1 Sža 17/2008)

Krajský súd v B. rozsudkom zo dňa 2. apríla 2008 potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-1367/PO-Ž/2007 zo dňa 18. septembra 2007, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13c ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil navrhovateľovi azyl, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 mu neposkytol doplnkovú ochranu a rozhodol, že v jeho prípade neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2007 (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) na Ukrajinu.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu, doplnkovej ochrany a pre rozhodnutie o prekážkach vyhostenia do krajiny pôvodu podľa osobitného zákona. Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Stotožnil sa s názorom odporcu, že navrhovateľ v konaní nepreukázal opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Za vecne správne považoval krajský súd aj rozhodnutie odporcu o neudelení doplnkovej ochrany, pretože okolnosti uvádzané navrhovateľom počas konania nemožno hodnotiť ako vážne dôvody pre domnienku, že by navrhovateľovi v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie charakterizované zákonom o azyle [§ 2 písm. f) zákona o azyle].

Krajský súd sa napokon stotožnil aj so závermi a zisteniami odporcu o tom, že v prípade navrhovateľa neboli zistené skutočnosti brániace jeho návratu do krajiny pôvodu z dôvodov ustanovených v § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom uviedol, že odporca sa jeho žiadosťou o udelenie azylu nedostatočne zaoberal.

Navrhovateľ vyčítal aj nedostatok odôvodnenia rozhodnutia v časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany a neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia, pretože nie je zrejmé, ktoré konkrétne informácie boli použité na to, aby odporca dospel k záveru o neposkytnutí uvedenej formy medzinárodnej ochrany.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť v celom rozsahu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 8 písm. a) zákona o azyle (v žnem účinnom do 31. decembra 2007) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd [písm. b)].

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13c ods. 1 ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredíži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcim trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci treba predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR, o neposkytnutí doplnkovej ochrany a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesné legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o dodržiavaní ľudských práv na Ukrajine vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA zo 6. marca 2006, internetová stránka MZV SR), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu, so zameraním na posúdenie

žiadosti navrhovateľa v súvislosti s tvrdeným konfliktom navrhovateľa s organizáciou UNO a na možné riziká návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Z obsahu administratívneho spisu (z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 21. júna 2007) vyplynulo, že navrhovateľ, ako dôvod žiadosti, uviedol, že mal pred piatimi rokmi konflikt s ľuďmi, ktorí mu na Ukrajine zakazovali hovoriť po rusky. Neskôr zistil, že sú to ľudia z organizácie UNO USON. Ide o vojensky organizovaných ľudí, ktorí chcú, aby sa na Ukrajine hovorilo len po ukrajinsky. Stretol sa s nimi, hovoril im, že žijú zle, avšak oni sú veľkí nacionalisti a kto sa s nimi dostane do konfliktu, je prenasledovaný. Majú podchytenú aj políciu, financujú ich fašistické organizácie zo zahraničia. Na otázku, či vyhľadal pomoc na políciu, uviedol, že oni majú svojich ľudí všade.

Šetrením odporcu bolo zistené, že navrhovateľ neuviedol správne názov predmetnej organizácie, keď uvádzal, že malo ísť o organizáciu UNO. V skutočnosti ide o organizáciu OUN (Organizácia ukrajinských nacionalistov), ktorá nabáda na tesnejšie vzťahy s EÚ a NATO, členstvo v NATO dokonca považuje za jedinou možnú garanciu ochrany územnej integrity a suverenity Ukrajiny, pričom na Ukrajine sa slovo „nacionalista“ nepovažuje za nálepku militantnej organizácie.

Podľa odporcu pre posúdenie uvedeného dôvodu však bolo rozhodujúce, že navrhovateľ, pokiaľ cítil nejakú nepravosť (pričom podľa tvrdení navrhovateľa nešlo o vážnejší konflikt s príslušníkmi uvedenej organizácie), mal sa obrátiť na príslušné štátne orgány, čo však neurobil. Preto jeho žiadosť o udelenie azylu, ktorú vyhodnotil za účelovú, zamietol.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti treba uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol; pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky, nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a navrhovateľovi azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania, ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle, alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľovi bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu až po piatich rokoch od údajného konfliktu s príslušníkmi organizácie OUN, z ktorého údajne pramenia jeho obavy a strach z návratu do krajiny pôvodu a keďže navrhovateľ sa odvoláva na okolnosti, ktoré nenastali v dobe bezprostredne predchádzajúcej podanej žiadosti, nebolo podľa odvolacieho súdu objektívne možné na takýto dôvod prihliadnuť.

Nad rámec vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že za prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je nutné považovať len také ohrozenie života či slobody, ktoré je trpené, podporované či prevádzané štátnou mocou, pričom problémy so súkromnými osobami nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu, pokiaľ politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred štátnymi orgánmi.

Táto skutočnosť nebola v konaní o udelenie azylu vyvrátená, preto i za predpokladu, že tvrdenia navrhovateľa o údajných konfliktoch s príslušníkmi strany OUN by boli pravdivé, neboli odvolacie námietky navrhovateľa dôvodné, pretože navrhovateľ nepreukázal, že verejná moc v krajine pôvodu, ako celok, mu odoprela poskytnúť ochranu pred prípadnými útokmi členov uvedenej strany.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľ nenaplnil podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil, pretože jeho údajné konflikty a problémy s členmi strany OUN nebolo možné pričítať verejnej moci v krajine pôvodu, na ktorú sa podľa vlastného vyjadrenia so žiadosťou o poskytnutie ochrany ani neobrátil.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrany, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané, či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich treba vychádzať.

V predmetnej veci neboli ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f) zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odvolací súd k záveru, že odporca aj v tej časti rozhodnutia, ktorou rozhodol o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia na Ukrajinu podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov náležite zistil skutkový stav a správne naň aplikoval citované ustanovenia zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky v podrobnostiach na tento správny záver odkazuje. Treba tiež zdôrazniť, že existenciu prekážky vyhostenia podľa osobitného predpisu posudzoval odporca správne nie k dobe, kedy navrhovateľ krajinu opustil, ale k dobe svojho rozhodnutia a v postupe odporcu a jeho záveroch nezistil odvolací súd žiadne pochybenie.

Odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorý rozhodnutie odporcu potvrdil. Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu, doplnkovej ochrany a rozhodnutí o tom, že u navrhovateľa neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona treba považovať za zákonné a rozsudok krajského súdu potvrdiť, ako vecne správny, podľa § 219 O. s. p.

20.

ROZHODNUTIE

O žiadateľa o azyl „sur place“ (na mieste) ide vtedy, keď osoba, ktorá v čase odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti v krajine pôvodu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1. júla 2008, sp. zn. 8 Sža 13/2008)

Krajský súd v B. rozsudkom zo dňa 6. februára 2008 potvrdil rozhodnutie Č. p.: MU-1624/PO-Ž/2007 zo dňa 24. augusta 2007 v časti, ktorou odporca zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu podľa § 12 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle, ako zjavne neopodstatnenú, a zrušil rozhodnutie odporcu v časti, ktorou rozhodol, že v prípade navrhovateľa neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia do Palestíny podľa § 58 ods. 1, 2 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a doplnení niektorých zákonov.

Krajský súd dospel k záveru, že odporca v časti rozhodnutia, ktorou zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci, t. j. že keďže navrhovateľ žil na území SR od roku 1999, pričom od 13. júla 1999 bol vo väzbe a následne vo výkone trestu odňatia slobody do 13. júla 2007, kedy bol zaistený za účelom realizácie jemu uloženého trestu vyhostenia, pričom je nepochybné, že počas uvedeného obdobia nepožiadaval o udelenie azylu, z takéhoto jeho konania bolo aj podľa krajského súdu možné logicky usúdiť jeho úmysel odvrátiť hrozbu bezprostredne hroziaceho vyhostenia. Krajský súd pritom zdôraznil, že túto skutočnosť celkom jednoznačne vyjadril navrhovateľ aj v podanom opravnom prostriedku.

Krajský súd odôvodnil zrušujúcu časť rozhodnutia odporcu tým, že odporca pri posudzovaní otázky existencie či neexistencie prekážky navrhovateľovho vyhostenia vychádzal zo správ o krajine pôvodu, ktoré neboli aktuálne, resp. spôsobilé podať objektívny obraz potrebný pre jej posúdenie a keďže takýmto konaním došlo k nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci, rozhodnutie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

Proti rozsudku v časti, ktorou krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu o zamietnutí žiadosti navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenej, podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s vyhodnotením žiadosti ako zjavne neopodstatnenej a nesúhlasil ani s názorom krajského súdu, že sám navrhovateľ v opravnom prostriedku potvrdil, že o azyl požiadal preto, že mu hrozí vyhostenie.

Poukázal na to, že o udelenie azylu požiadal potom, ako vykonal trest odňatia slobody, pričom v opravnom prostriedku vysvetlil svoju žiadosť o azyl ako prostriedok ochrany poskytovanej podľa zákona o azyle a dohovoru o utečencoch, s tým, že objasnil, v čom vidí hrozbu bezprávia a formy perzekúcie, tiež vysvetlil časovú súvislosť podania žiadosti o azyl vzhľadom na zmenu politických pomerov v krajine pôvodu počas jeho pobytu na území Slovenskej republiky.

Zdôraznil, že pokiaľ vykonával trest odňatia slobody, nemal obavu z návratu, pretože obava z prenasledovania či pôsobenia bezprávia nemohla byť aktuálna v čase, keď bol vzatý do väzby ani počas výkonu trestu odňatia slobody, zároveň poukázal na to, že politické pomery v krajine pôvodu boli iné v čase trestného konania ako po jeho skončení, kedy prešla správa územia Gazy pod vládu hnutia Hamas.

Navrhovateľ zdôraznil, že nikdy netvrdil, že bol v krajine pôvodu prenasledovaný, ale žiadal o ochranu pred bezpráviem v prípade jeho návratu, pričom aktuálnosť podania takejto žiadosti je limitovaná práve možnosťou návratu žiadateľa a nie vtedy, ak sa návratu nemá prečo obávať, keďže má pred sebou výkon trestu odňatia slobody. Práve naopak, správny orgán by len ťažko vedel vyhodnotiť ohrozenie žiadateľa vážnemu bezpráviu na čas jeho návratu do krajiny pôvodu pre prípad, že takúto žiadosť by dal v 8-ročnom predstihu.

Navrhovateľ na základe uvedeného navrhol zmeniť napadnutý rozsudok tak, že navrhol rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z o d ō v o d n e n i a :

Podľa § 12 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle (účinného do 31. decembra 2007) ministerstvo žiadosť o udelenie azylu zamietne ako zjavne neopodstatnenú, ak o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý bez náležitého vysvetlenia predloží svoju žiadosť o udelenie azylu až s úmyslom odvrátiť bezprostredne hroziace vyhostenie po tom, čo takúto žiadosť v minulosti nepredložil.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo zamietne žiadosť ako zjavne neopodstatnenú, neposkytne doplnkovú ochranu, nepredlíži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, vo výroku rozhodnutia uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 58 ods. 1 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov (účinného do 31. decembra 2007) cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo v ktorom je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

Podľa § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci treba predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie azylu, ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona o azyle a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov do Palestíny, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Keďže predmetom odvolania navrhovateľa bola len tá časť rozhodnutia, ktorá sa týkala zamietnutia jeho žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, odvolací súd sa obmedzil len na preskúmanie tej časti rozhodnutia, ktorá bola jeho rozsudkom potvrdená.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej preukázanou dôkaznou situáciou, za ktorú považoval to, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu 27. júla 2007 počas doby zaistenia a umiestnenia v UPZ Medveďov, pričom zdôraznil, že na územie SR pricestoval v roku 1999, od 13. júla 1999 bol vo väzbe, resp. vo výkone trestu odňatia slobody na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach pod č. 1T 26V01 zo dňa 5. apríla 2002 [za trestný čin brania rukojemníka podľa § 234a ods. 1, 2 písm. a), c), d) Trestného zákona, ktorým bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov a tiež mu bol uložený podľa § 57 Trestného zákona trest vyhostenia z územia SR].

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu, ktoré odporca čerpal predovšetkým z článkov publikovaných v slovenských denníkoch (SME, Pravda, Hospodárske noviny), ako aj správy, ktoré odporca čerpal z odborného seminára Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku so zameraním na izraelsko-palestínsky konflikt z 20. apríla 2006.

Ako vyplynulo z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 23. augusta 2007 navrhovateľ uviedol, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu bola izraelská okupácia palestínskych území, agresia Izraela na palestínske oblasti a

útoky na Palestínčanov. Navrhovateľ uviedol, že situácia sa zhoršila, je tam občianska vojna medzi Hamasom a Ala Fatahom.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že na Slovensku bol odsúdený ako člen organizovanej skupiny prevádzachstva, slovenská polícia ho zadržala v jednom dome, pričom prevádzachčov nechytala, on bol len utečencom, ale utečenci svedčili proti nemu, a preto bol odsúdený.

Navrhovateľove dôvody o udelenie azylu, ako aj jeho žiadosť odporca vyhodnotil za irelevantné, pričom vychádzal z domnienky, že úmyslom jeho žiadosti bolo odvrátiť trest vyhostenia, ktorý mu bol uložený.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku namietal proti takémuto vyhodnoteniu jeho žiadosti, pritom zdôraznil, že počas výkonu trestu mal zaručené, že bude na území Slovenskej republiky a nemal dôvod žiadať o ochranu, keďže jeho prítomnosť na území Slovenskej republiky bola zaručená.

Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na to, že takýto úmysel žiadosti (odvrátiť bezprostredne hroziace vyhostenie), potvrdil aj samotný navrhovateľ v opravnom prostriedku.

Jednou z odvolacích námietok navrhovateľa bolo práve uvedené vyhodnotenie úmyslu navrhovateľa, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd a keďže navrhovateľ ho popiera, pričom sa odvoláva na samotný text podaného opravného prostriedku a dôvody v ňom uvedené, bolo podľa odvolacieho súdu potrebné k nemu zaujať stanovisko.

Odvolací súd považuje za dôležité v tejto súvislosti uviesť, že z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj spis odporcu, jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu síce až po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, kedy navrhovateľovi hrozilo reálne vyhostenie z územia Slovenskej republiky, nemôže však bez povšimnutia zostať argumentácia navrhovateľa, ktorý opakovane uvádzal, že toto právo (požiadať o azyl) využil až potom, čo reálne stratil možnosť ochrany pred bezprávím, ktorú počas výkonu trestu bezpochyby poskytnutú zo strany Slovenskej republiky mal.

Pokiaľ teda navrhovateľ tvrdil, že v priebehu výkonu trestu odňatia slobody sa necítil ohrozený, táto skutočnosť nastala až po vykonaní trestu odňatia slobody, pričom poukázal na zmenu situácie v krajine pôvodu (kedy prešla správa územia Gazy pod vládu hnutia Hamas, pričom jeho obavy z bezprávia sa viažu práve k tejto zmenenej situácii, ktorá tu v čase výkonu trestu prítomná nebola), bolo povinnosťou odporcu k týmto tvrdeniam navrhovateľa zaujať stanovisko, posúdiť, či v prípade navrhovateľa nejde o žiadateľa „sur place“ a zisťovať tak skutočnosti rozhodné pre udelenie azylu, najmä v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle. V prípade zistenia, že žiadateľ o udelenie azylu aspoň tvrdí, že existujú dôvody v tomto ustanovení uvedené, bolo povinnosťou odporcu ich pravdivosť verifikovať a následne rozhodnúť o jeho žiadosti o udelenie azylu.

V tejto súvislosti treba poukázať na to, že zákon o azyle neurčuje žiadnu lehotu, v ktorej má žiadateľ o azyl požiadať, i keď udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy zo skutočností definovaných v § 2 písm. d) zákona o azyle, v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, výnimkou z tohto pravidla sú žiadatelia „sur place“ (na mieste), pretože o žiadateľa „sur place“ ide vtedy, keď osoba, ktorá v okamžiku odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti.

Keďže je nepochybné, že okolnosti, na ktorých navrhovateľ zakladá svoju žiadosť o azyl, nastali počas jeho pobytu mimo územia krajiny pôvodu, bolo potrebné podľa odvolacieho súdu posúdiť, či navrhovateľa možno považovať za žiadateľa „sur place“ a po zvážení tejto skutočnosti zaujať k žiadosti navrhovateľa stanovisko, a to po dokazovaní, ktoré takémuto stanovisku musí predchádzať.

Keďže odporca takto nepostupoval, odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba podľa § 220 O. s. p. v napadnutej časti zmeniť a rozhodnutie odporcu v časti (ktorou zamietol žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú), zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.